10126

IV

Bibl. Jag

Bibl. Jag. 1

Wasza Ekscellencyo!

Stosownie do życzenia wyrażonego w liście Ekscellencyi z dnia 21/12 z. r. ponawiam najuprzejmiej prośbę Komitetu parafialnego kośc. ś. Anny o łaskawe poparcie prośby naszej o subwencyę w Ministerstwie wyz. i r.

Prośbę wnieśliśmy 18 grudnia 1916 r.

Wykazaliśmy dług za roboty wykonane na 25000 K. (tj: dwadzieścia pięć tysięcy).

W bieżącym roku wydałem sam 7,000 K. (restauracya stal i sprowadzony materyał na dalsze roboty)

Jeżeli subwencyi przynajmniej na pokrycie długów nie otrzymamy, musimy zostawić

niszczejący zabytek jego losowi, a Komitet i ja osobiście znajdziemy się w położeniu bez wyjścia.

Ani chwili nie wątpię, że Eksc. p. minister Ćwikliński subwencyi udzieli, jeżeli Wasza Ekscellencya użyje na niego swego wpływu i powagi.

Raczy Wasza Ekscellencya przyjąć wyrazy głębokiego szacunku z jakim się kreślę

powolnym sługą

X. Józef Caputa

W Krakowie 21/1 918.

Bibl. Jag. 2

Wasza Ekscellencyo!

Najuprzejmiej dziękuję w imieniu własnem i Komitetu parafialnego za łaskawą gotowość do poparcia naszej prośby o subwencyę rządową u J.E. P. Cwiklińskiego.
Ponieważ P. Minister Cwiklinski dzisiaj bawi w Krakowie i Ekscellencya zapewne z nim się spotka, przypominam sprawę, ufnie do polecenia, i proszę, jeżeli to możliwe i stosowne, o łaskawe jej poparcie.
Proszę o przyjęcie wyrazów czci i głębokiego szacunku

sługa
X. Józef Capnik

w Krakowie 3/I 98.

4

KS. DR. ZYGMUNT CHEŁMICKI

101264

5

Porucznik Albin Chęciński

Leg. Pol.

Kraków 13/V 916

Poczta polowa 355.

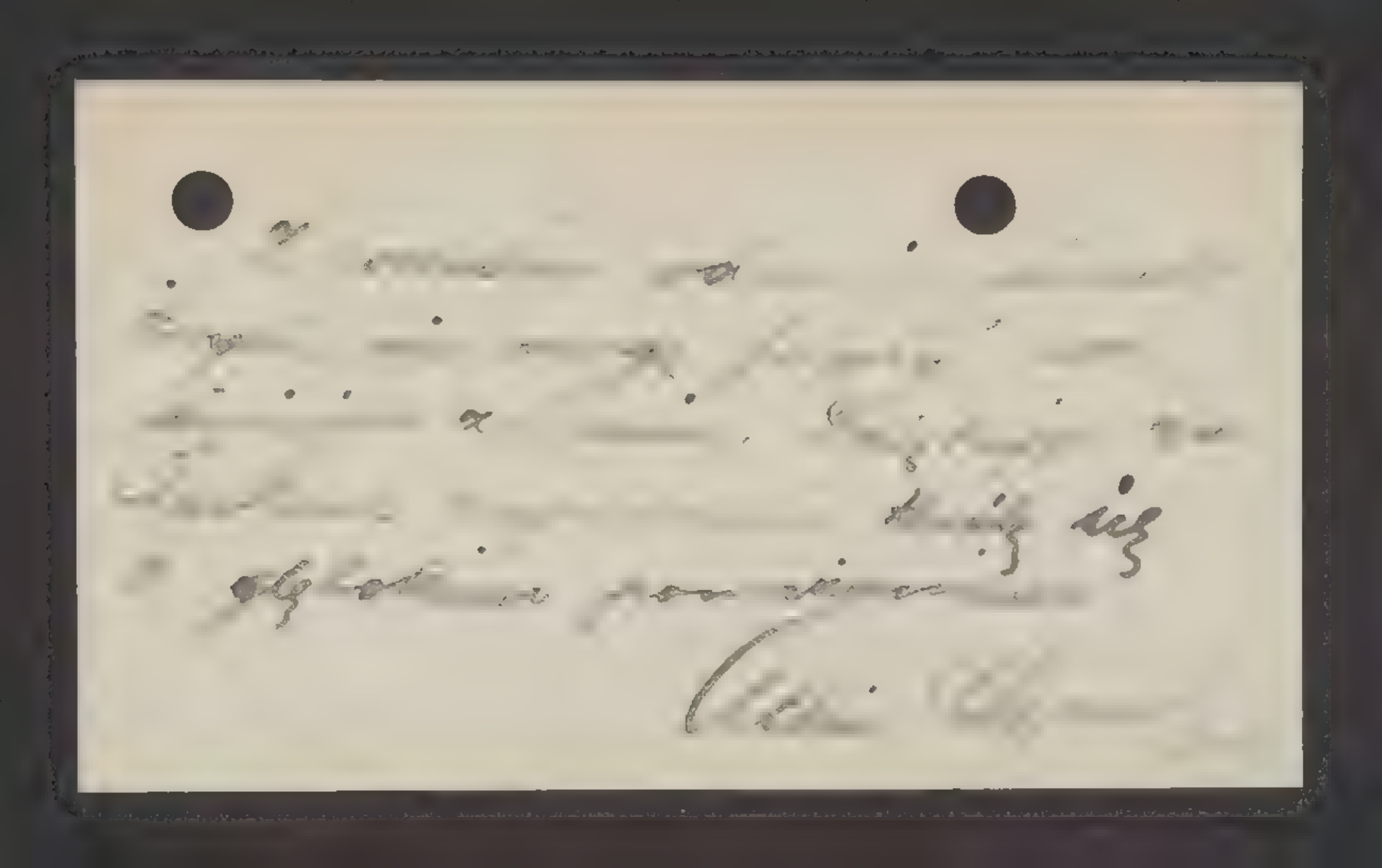

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckap[illegible]tes ausgefertigten Telegramme [illegible]en: 1. den Namen des Aufgabeaufgabe, 2. die Aufgabenummer, 3. die [illegible] (eventuell in Bruchform), 4. den [illegible]tstag und 5. die Stunde und M[illegible]r Aufgabe.

Gatt[illegible] — Eingangsnummer: [illegible]

= krakqv exzelencya jaworski

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. ..... am ..../..../191.... um .... Uhr .... M. .... Mitt. durch: .....

+ lemberg 958 8 6 8/10 nzensibg 191.... um .... Uhr .... M. .... Mittag.

= prosze usprawiedliwienie niemoznosci przyjazdu chlamtacz =

[illegible] (Auflage 1916.)

Szanowny Panie Pośle!

Przepraszam za urywkową notatkę. Więcej napisać nie mogę, bo od 6. do późnej nocy mam zajęty czas różnymi posiedzeniami i teraz już muszę wyjść z domu. — Bardzobyśmy się cieszyli, gdyby chociaż jeden z wyrażonych postulatów zaraz był zrealizowany. Łączę wyrazy wysokiego poważania

Szczerze oddany

[illegible]

953

Postulaty Lwowa w bieżącej chwili.

1) Rozciągnięcie kontroli sanitarnej w powiatach w peryferyi Lwowa; cholera z powiatów wędruje do Lwowa

2) Miasto ogołocone ze środków nie sprosta najpierwszym swym obowiązkom; koniecznem jest zasilenie go w pieniądze zwłaszcza że za rząd wypłaciło znaczne sumy urzędnikom i żonom rzemieślników w czasie inwazyi

3) Szybka restytucya administracyi cywilnej jest koniecznością i będzie obok innych wspierać także całe wojennych działań

4) Szkoła, kościół i czynniki państwowe winne corychło dzierżeć wśród ludu ruskiego po wsiach zbałamuconego przez rosyan i popów

5). Zerwane stosunki z Zachodem przez ułatwienia (dotąd są raczej utrudnienia) należy rychło nawiązać; wymagają tego wzgl. ekonomiczne (np. węgiel.) i polityczne.

(6).- Centralne władze krajowe winne urzędować jeśli już nie we Lwowie w miejscu dostępniejszem (a nie na Zachodnich kresach.)

Roztoczenie opieki sanitarnej jest niezwłoczną koniecznością.

ADWOKAT
Dr. ANTONI CHMURSKI
we WIEDNIU,
I., KOHLMARKT 20
TELEFON Nr. 18.195.
RACH. CZEKOWY POCZT. KASY OSZCZĘDNOŚCI Nr, 102.887

WIEDEŃ, 3..III. 1916.

Sprawa :

J. Wielmożny Panie Prezesie !

Powołując się na naszą dzisiejszą rozmowę mam zaszczyt przesłać JWPanu Prezesowi pod 1/. list do drukarni "Vernaya", a pod 2/. koncept listu do odbiorców broszury , wystosować się mającego , do łaskawego podpisu .

Pod 3/. pozwalam sobie załączyć koncept jednego z ustępów rozdziału V. broszury , omawiającego "Legiony na polu walki"

Wreszcie śmiem zapytać JWPana Prezesa, czy wolno mi podpisać broszurę jako autor.

Śmiem bardzo prosić o łaskawe dostarczenie mi podpisanych pod 1/. i 2/. listów w ciągu dnia dzisiejszego , bo jutro rano mam sprawę definitywnie z drukarnią omówić. Jeżeli JWPan Prezes pozwoli , to odbiorę sobie oba listy u portyera w hotelu, u którego

2013

Je Jaśnie Prezes złożyć raczy.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i prawdziwego poważania,

Jaśnie Prezesa powolny sługa

[illegible]

Jaśnie Wielmożny Pan
Profesor Dr. Władysław Leopold Jaworski
Prezes U. K. N. w Wiedniu I. Hotel Müller.

ADWOKAT
Dr. ANTONI CHMURSKI
we WIEDNIU,
I., KOHLMARKT 20
TELEFON Nr. 18.195.
RACH. CZEKOWY POCZT. KASY OSZCZĘDNOŚCI Nr. 102.887

WIEDEŃ, 4. marca 1916.

Sprawa: .....

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie !

Proszę bardzo o łaskawe doniesienie mi do rąk oddawcy tego listu, czy i o której godzinie mogę się zgłosić dzisiaj do JWPana Prezesa w sprawie przedmowy do broszury.

Miałem mianowicie w tej sprawie długą konferencyę z drukarzem i objawił on bardzo poważne wątpliwości co do osoby Księcia L i e c h t e n s t e i n a.

Kwestyę przedmowy uważa drukarz za rzecz pierwszorzędnej wagi ze względu na rezultat i powodzenie broszury i przedstawia ze swej strony, które pragnąłbym przedłożyć do łaskawego zatwierdzenia ze strony JWPana Prezesa.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i prawdziwego poważania,

JWPana Prezesa posłuszny sługa

Schmurs

Jaśnie Wielmożny Pan
Dr. Władysław Leopold Jaworski
w Wiedniu, Hotel Miller.

2015

11
Bibl. Jag.

Kraków 15/5.
ul. Dunajewskiego, 1.

Wielce Szanowny Panie Prezesie!

Pozwalam sobie prosić Szanownego Pana o łaskawe zostawienie dla mnie w mieszkaniu wiadomości, gdzie i o jakiej porze mógłbym na chwilę zobaczyć się z Szanownym Panem? Moja Pani Prezes zechce odpowiedź zostawić na byle skrawku papieru, aby nie było pomyłki. Zgłoszę po nią.

Z wyrazami poważania

A. Chołoniewski

Jaśnie Wielmożny Panie Profesorze -

Jestem pewna - aczkolwiek nie mam przyjemności i zaszczytu być znaną Jwłanu Profesorowi; że prośbę którą chcę do niego zanieść, zrozumie, i pobłażliwie usprawiedliwi.

Od paru tygodni życie moje, stało się poprostu męką, i ciężarem nad siły. Niewinnie zupełnie jestem obwiniona o popełnienie kradzieży, i dotychczasowy wynik wstępnych do-

=chodzeń, nie daje nadziei, aby
właściwy sprawca którego ja po=
=dejrzywam, zmuszony był do
przyznania się.
Stanowisko zapewniające mi do=
=tychczas jedyny sposób do ży=
=cia, i mię nieskalane, opinia,
to są rzeczy droższe mi od życia
i chcąc to ratować, udaję się
z prośbą następującą. –
Czytałam, i wiem dużo o spi=
=rytyzmie, hypnotyzmie, i te=
=raz, przychodzi mi ów właśnie
hypnotyzm jako jedyny spo=
=sób ratunku. Wiem, że są=

=downie rezultat ewentualnie w
ten sposób osiągnięty, uznany
nie będzie za prawidłowy - ale
czy ja mogę się spodziewać tu=
=taj sprawiedliwości, od ludzi
błądzących na równi ze mną
w cieniach, i niedoskonałości.
Chcę osiągnąć przyznanie, gdzie
złodziej, wskazany przezemnie
pieniądze ukrył - oto wszystko
Gdy ja nie będę pociągana do
odpowiedzialności za kradzież
i zwrot 700 koron jakie skra=
=dziono mi, nie chcę ani uka=
=rania złodzieja, ani tryumfu
nad nim -.

Opisując to wszystko, śmiem prosić o wskazanie mi adresu człowieka, któryby mógł podjąć się, zwalczenia wolą swoją, uporu i zaciętości sprawcy kradzieży. Honoraryum wysokiego obiecać nie mogę - bo biedną jestem, ale też może strata czasu nie będzie zbyt wielką i drogocenną?
Podejrzywany przezemnie sprawca złego, ma lat 17. ojciec tegoż za kradzież osądzony w więzieniu zginął, a on sam, psychicznie nie zdaje mi się być dość zró-

=wnoważonym, i ścisłym by ma=
=jąc dokładną formułę postę=
=powania i zakorzenione już
instynkta złego, opierał się
wpływom z zewnątrz. Sądzę, że
do popełnienia kradzieży, pop=
=pchnęła go chwila - i sposobność
i teraz już, musi iść dalej
siłą rozpędu, i instynktu sa=
=mozachowawczego.
Jeżeli projekt mój, jest śmiesz=
=ny, i nielogiczny, proszę -
nie wyśmiać mię -; ja już
naprawdę, nie wiem co począć
i błądzę w ciemnościach

÷

beznadziejnych. Muszę prze=
=cież bronić się, i walczyć
ze złem otaczającym mnie,
i nie dać się jak bydlę nie=
=rozumne zabijać dobrowolnie.
Śmiem prosić, całym sercem,
gorąco prosić, o parę słów
odpowiedzi, której to dobro=
=ci i uprzejmości, niezapom=
=nę nigdy: –
Słowa najwyższej i głębokiej
czci i szacunku dołączając,
pozostaję w oczekiwaniu wia=
=domości –

Helena Chorabikówna
urzędniczka pocztowa. –

Tarnobrzeg - 29 - 4 - 1916.

Wiedeń 20/12 1916

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Koszty trzech plakiet wynoszą 120 Kor. Oddawca może pokwitować.

W ogólnym zbiorze niezbędny jest portret Excl. Bilińskiego. Odnosiłem się do Niego, lecz nie mam dotąd odpowiedzi. Leży to także w interesie archiwum N. K. N. może tedy JWielm. Pan Prezes będzie łaskaw interweńjować w tej sprawie o co uprzejmie proszę.

JW. Pan Dr. Hupka nie dał mi napisu na medal, w skutek tego nie mogę dalej robić. Pisałem do Niego o to a zarazem zapytywałem kiedy może ostatnią godzinę pozować, lecz i od niego odpowiedzi się nie doczekałem.

Na wypadek możliwości otrzyma-

jakich wyjaśnień, uprzejmie proszę o przysłanie ich do hotelu drezdeńskiego w najbliższą sobotę.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku wraz z życzeniami wesołych świąt.

Kazim. Chodziński

Wiedeń 8/8 1917

Ekscelencyo!

Medale 3 cynkowe i 1. [illegible] wysłałem i zapewne je Ekscelencja już otrzymał.

P. dr. Hupka dał mi rzeczywiście instrukcje w odpowiedzi na mój list, bo na kilka moich korespondencji, prawdopodobnie od p. Giebułtowskiego nie doczekałbym się odpowiedzi. Wskutek tego o dwa miesiące - może - wstrzymała się rozsprzedaż medali. Posłałem p. Giebułtowskiemu druk, który miał być dołączony do podania do ministerjum o materjał, prosiłem o przybicie pieczęci, lecz mimo tak znikomo małej roboty i

tego nie otrzymałem. Przy [illegible]-
ści uzyskania materjału byłoby
to prawdziwą przysługą.

Na wypadek urządzenia przez
N. K. N. uroczystości Kościuszko-
wskiej, donoszę, że wykonuję me-
dal pamiątkowy, bardzo oryginalny.

Z wysokiem poważaniem
uniżony sługa
Kazimierz Chudziński
VIII Josefstädterstr. 43/4.

100 medali Ekselencji będzie
wybite w bronzie

18

Wiedeń 20/8 1917

Ekselencyo!

Równocześnie wysyłam żądane dwa cynkowe medale do Krakowa.

6 medali cynkowych Kor. 90.
1 medal srebrny " 60
razem koron 150.

Z wysokim szacunkiem
uniżony sługa.

Kazim. Chudziński
VIII Josefstädtwstr 43/4.

2207

Szanowny Naczelny
Komitet narodowy
Neuthorstr 15.

Proszę o obiecaną
odznakę, którą dla
okładki medalu
arcyksiężnej Izabeli
miała być przywie-
zioną z Krakowa.

Z poważaniem
K. Chodziński

BIURO
STRONNICTWA PRAWICY NARODOWEJ
W KRAKOWIE, GRANICZNA 1.
NR. TELEFONU 1487.

Kraków 13 lutego 1917.

Łaskawy Panie Prezesie!

Przesyłam do ewentualnego wysłania zaproszenia dla Eksc. Konopki i Kosacza na Koło Krakowskie w d. 21 bm. Inne zaproszenia wstrzymuję do czwartku i oczekuję Łaskawej wskazówki czy mam je rozesłać.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku

szczerze oddany

Chybiński

315 Praga 3 marca 1918.

Łaskawy Panie Profesorze!

List Kochanego Pana sprawił mi prawdziwą radość. W dzisiejszych czasach, gdy tyle bliskich nam ognisk rodzinnych rozbitych i tyle osobistych stosunków potarganych, ubytek każdego życzliwego człowieka jest podwójnie dotkliwym, a cóż dopiero dla mnie, gdy idzie o Pana, które prawie od małego dziecka

znam, którego pracami zawsze się
interesowałem, którego powodzeniem
się cieszyłem i z którym łączy mnie
tyle wspólnych „rozmyślań i doświadczeń",
a dodałbym jeszcze i „cierpień" politycznych.

Dla tego serdecznie dziękuję za list.
Nie mniej dziękuję za łaskawe zajęcie
się moją sprawą pieniężną oraz za wia-
domość o ~~[illegible]~~ pomyślnem i tak rychłem
jej załatwieniu. Jeśli wiadomość tę podpi-
sał „nasz" p. Sroczyński z Gorajowic,

to przesyłam Mu serdeczne pozdrowienia.
Nie znam adresu p. Staszewskiego i dlatego
tę drogą dziękuję Mu serdecznie za łaska-
we podpisanie asygnaty.

Narazie w obec braku funduszów
nie można zorganizować biura prasowego
w Pradze. Mimo to gotów jestem do
usług i współdziałania w zakresie dla
mnie możliwym.

Proszę przyjąć najserdeczniejsze wyrazy
szacunku i przyjaźni

szczerze życzliwy i oddany

Chyliński

Łaskawym Paniom rączki
całuję.

Die Daten im die[illegible]gange der [illegible]ls Typendruckapparates ausgefer[illegible]n Telegramme bedeuten: 1. den [illegible]en des Aufgabeamtes, 2. die Auf[illegible]nummer, 3. die Wortzahl (eventuell [illegible]uchform), 4. den Monatstag und [illegible] Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: ..... Eingangsnummer: .....

d != ekscelencya jaworski

wien ~~abgeordnetenhaus~~ ,=

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine [illegible]eimmergearteteVerantwortung.

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Lfg.-Nr.

am ..! 191 um Uhr ..M. Mitt.

durch: .....

d krakow 1.+0983 15 4 6 30- n != zenskrakow =

r... M..... Mittag.

posiedzenie kola krakowskyego poniedzialek dziesiata rano

rada powiatowa ,= chylinski ="

D. S. Nr. 269. (Auflage 1918.)

Krakau 14
Studenska

Katarzyna Ciechanowska.
Kraków, Radziwiłłowska, 11.

J. Wielmożny Pan

Prof. dr. Wład. Leopold Jaworski

Kraków.

ul. Studencka, nr. 14.

Kraków 14/11 1916.
Zdrowia, sił, dalszego
uznania, powodzenia
jak najpełniejszego
w całej Jego działalno-
ści, życzy Ś. Pana jak
najserdeczniej
Katarzyna Ciechan.

7203 Wydawn. sal. mal. polsk. w Krakowie 1915

Kraków Wawel od strony wisły — Königschloss mit Weichsel

Katarzyna Ciechanowska.
Kraków, Radziwiłłowska, 11.

Kraków 15/11 1917.
Zawsze jednako szczere
i serdeczne życzenia
na dzień Imienin
przesyła szczerze przy-
jazna
Katarzyna Ciech

Déposé 1915. No. 7

J. Wielmożny Pan
Dr. Wład. Leopold Jaworski
Kraków
ul. Studencka, nr. 14.

Kraków. Wawel [illegible] strony Wisły.
Krakau. Königsschloß mit Weichsel.

Biała 3/I 1917

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

List Pański z 23 z. m. nie zastał mię w Białej, dlatego dopiero dziś nań odpowiadam.

Jak sprawdziłem, reklamacya p. Ludwika Kulczyckiego zupełnie o Namiestnictwo się nie oparła, a gdy Namiestnictwo ma tylko wtedy prawo udzielenia obowiązanemu do służby wojskowej pozwo-

lenia pozostania na swem sta-
nowisku aż do merytorycznego za-
łatwienia sprawy jego zwolnie-
nia, jeśli odnośny wniosek
wyszedł z Namiestnictwa, zatem
nie mogę niestety zadość uczynić
życzeniu Pana Prezesa co do
udzielenia takiego pozwolenia
p. Kulczyckiemu.

Z wyrazami głębokiego

szacunku i poważania

Szczęsny Cieński

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: Eingangsnummer:

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Haftung.

wladyslaw leopold jaworski

krakow =

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ... auf Ltg/Nr. ...

dm. 10 191 ... um ... Uhr ... M. ... Mitt.

durch: ...

s biala 3784 14 22 2.30= Taxw. ... (W ... Ch ...) aufgegeben am 1 191 um Uhr M. Mittag.

prosze przyjac najserdeczniejsze podziekowanie za laskawie przeslana gratulacye = colard +

D. S. Nr. **769.** (Auflage 1914.)

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: .....

Eingangsnummer 197/782

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

Universitätsprofessor Dr.
Ritter von Jaworski
Wien Feldergasse 15

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ... auf Ltg. Nr. ...
am ... 191 ... um ... Uhr ... M. ... Mitt.
durch: ...

hbZ Nr. 197 Taxw. 23/21 (W ... Ch ...) aufgegeben am 23/191 7 um 2 Uhr 20 M. Mittag

Bitte meinen herzlichsten Dank für die freundlichen Glückwünsche entgegenzunehmen.

GDZ von Lobard =
935

D. S. Nr. 769. (Auflage 1915)

59

Kraków, dnia 17 grudnia 1914.

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie !

Pozwalam sobie przesłać Jaśnie Wielmożnemu Panu pismo , któ re w dniu dzisiejszym złożyłem na ręce Jego Ekscelencyi Pana D-ra Leo, jako Prezesa Koła Polskiego . Wiedząc z pewnych źródeł, że niektóre osobistości od pewnego czasu w rozmaitych miejscach prowadzą na własną rękę akcyę dyplomatyczną w sprawie polskiej, uważałem za obowiązek zwrócić uwagę Ekscelencyi Leo, że wypada łoby , ażeby nad tą sprawą czuwało Koło Polskie, ewentualnie osob- na jakaś organizacya , którą dla krótkości nazwałbym dyplomatycz ną . Czy poruszone w tem piśmie projekta dadzą się zrealizować w dzisiejszych stosunkach, nie wiem, na pewno atoli mogę twier- dzić, że jeżeli stosunki po wojnie ułożą się dla nas nie pomyślnie, odium w znacznym stopniu spadnie na dzisiejszą naszą reprezenta- cyę.

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku i poważania

Hugo Kołłątaj

E k s c e l e n c y o !

Gdy dom się pali, każdy z domowników ma nie tylko prawo, lecz także obowiązek użyć wszystkiemi swemi siłami do ratowania dobytku i domóstwa; to założenie niech usprawiedliwi mój głos, moje niniejsze pismo, które składam na ręce Ekscelencyi, jako Prezesa Koła Polskiego w Wiedniu.

Dziś już zupełnie dokładnie możemy sobie zdać sprawę, że obecna wojna pomiędzy Austryą i Niemcami z jednej, a Rosyą z drugiej strony zrujnuje przedewszystkiem doszczętnie całą Polskę. Jakkolwiek można było przewidywać, że wojna pomiędzy temi państwami głównie nasz kraj będzie miała terenem walki, sądzę jednakże, że nikt z nas nie przypuszczał, że obok wojsk rosyjskich, także wojska niemieckie lub Honwedzi węgierscy będą także niszczyły kraj z takim wandalizmem, który przypomina czasy Hunnów nie zaś współczesnych nam mieszkańców Europy w dwudziestym wieku. Rozmiary tego zniszczenia nie dadzą się jeszcze dziś określić, a być może nawet nigdy nie zostaną określone, jednakże napewno można twierdzić że ono jest straszne i przechodzi wszystkie nasze dotychczasowe przypuszczenia o tem, jakie zniszczenie może powodować wojna. Chociaż dziś nie możemy jeszcze przewidzieć, jaki będzie ostateczny wynik tych strasznych zapasów pomiędzy największemi mocarstwami Europy, to jednakże już obecnie możemy mieć tę pewność, że najbardziej zrujnowanym narodem Europy po tej wojnie będzie naród Polski, oraz, że Polacy będą jedynym narodem, który nie będzie miał żadnego orędownika za sobą, gdy stosunki Europy będą się regulowały na stałe.

Wobec takiej sytuacyi każdy myślący Polak musi się zastanowić nad tem, co mamy czynić, ażeby się ratować od zupełnej zagłady.

Powszechnie wiadomo, że od szeregu lat u nas w Galicyi pewne czynniki, stojące w związku z zarządem wojskowym, popierały na-

sze organizacye wojskowe, jednakże wszyscy bardzo dobrze wie my, jak w tym względzie nasze centralne byty nie zdecydowane jak nie były w stanie zdobyć się otwarcie na powzięcie jakiejś określone o postanowienia. Od początku wojny też i do tej chwili stanowisko Rządu austryckiego w stosunku do nas pozostaje nie jasnem, nie określonem, właściwie nijakiem. Mimo więc, że Koło Polskie w Wiedniu przez długi szereg lat popierało Rząd, mimo, że w skład Rządu wielokrotnie, a nawet i obecnie wchodzą reprezentanci naszego narodu, nie potrafiono niestety nigdy zająć takiego stanowiska, ażeby Rząd centralny liczył się z potrzebami narodu polskiego. Tak było i jest w Galicyi.

Oczywiście jeszcze gorzej się działo w dwóch innych dzielnicach Polski, tu o potrzebach narodu polskiego nie tylko nie myślano, lecz przeciwnie, jak powszechnie wiadomo, wszelkiemi sposobami starano się naród polski zniszczyć, ogłupić, zabić w nim wszelką możność narodowego rozwoju.

Z początkiem wojny, jak Ekscelencyi wiadomo, wszystkie trzy naczelne kierownictwa wojujących armii ogłosiły odezwy do narodu polskiego, w których oświadczano, że armije te niosą wolność polakom, że mają na celu oswobodzenie z dotychczasowej niewoli. Nikt jednakże z polaków chyba na seryo tych odezw nie brał, nie brały ich także oczywiście na seryo i same kierownictwa armii, trudno bowiem przypuścić, aby w tych sferach nie wiedziano, jakie są odpowiednie i legalne drogi, któremi się do społeczeństwa polskiego należy odwoływać. Jasna było rzeczą, że każda z tych odezw miała na celu li tylko wywołanie zamięszania w sąsiedniem państwie i uniemożliwienie u polaków jednej stałej, określonej orientacyi. To ostatnie niewątpliwie osiągnięto: jesteśmy obecnie więcej, niż kiedykolwiek rozdzieleni conajmniej na dwa, zasadniczo różne obozy; jeden z oryentacyą rosyjską i drugi z oryentacyą austryacką. O trzeciej oryentacyi, t.zw. wolnościowej nie mówię, sądzę bowiem że w obecnej chwili nie posiada ona żadnych widoków urzeczywistnienia. Pierwsze dwie oryentacye istniały, oczywiście także przed

wojna , lecz obecnie zarysowały się one o wiele wyraźniej i nabrały aktualności .

Trzeba atoli się przyznać, że o ile przed wojną, a nawet w jej pierwszym okresie, nam w Galicyi i znacznej części polaków poza kordonami Austryi, oryentacya austryacka wydawała się jedyną i najodpowiedniejszą, zachowanie się wojsk sprzymierzonych niemieckich w Królestwie, ich niedający się opisać wandalizm, nieludzkie traktowanie polskiej ludności, burzenie miast, a szczególnie bar szawy , bombami z aeroplanów, w końcu głosy prasy niemieckiej, odebrały tej oryentacyi , na razie wszelką podstawę, przycisnęły ją tak ciężkim kamieniem, że prawie nie podobna wydobyć z pod niego żadnej dla tej oryentacyi przychylnej myśli. Stało się jasnem, że Niemcy, Królestwo polskie uważają za kraj równie nieprzyjacielski, jak rdzenną Rosyę, że ich życzliwość dla Polaków jest najoczywistszem kłamstwem, że gdyby Austrya nawet ze względu na własny interes zamierzyła coś w sprawie Polaków uczynić, Niemcy na to nie pozwolą, albo raczej na wypadek zwycięstwa jeżeli pozwolą, to kosztem nowego podziału Polski, kosztem przyrznięcia sobie znacznego kawałka Kongresówki.

Czynnika w takim stopniu hamującego myśl naszą nie ma w sobie oryentacya rosyjska? wiemy wprawdzie bardzo dobrze, że nie mamy żadnych podstaw do pokładania ufności w obietnicach Rosyi, lecz mimo to po nad tą nieufność wysuwają się pewne okoliczności , które mimo wszystkie ujemne strony pozwalają do pewnego stopnia godzić się z tą myślą. W razie zwycięstwa Rosyi znaleźlibyśmy się wszyscy w jednem Państwie i to jest jedyny przypadek, w którym Poznańskie i Prusy Wschodnie mogłyby być odebrane Niemcom, a po 2-re można mieć nadzieję, że stosunki wewnętrzne i zewnętrzne państwa rosyjskiego , jego własny interes, mogą wymagać utworzenia z nas osobnego terytoryum z pewną autonomią, oczywiście mogłaby być mowa tylko o terytoryum Polski etnograficznej . Znając poglądy etnograficzne polityków rosyjskich , oczywiście i w tym [illegible] przypadku musimy być przygotowani na nowy podział Polski. W razie zakończenia wojny bez wybitnego o sukcesu z jednej

lub drugiej strony ukształtowania naszego kraju przewidzieć nie podobna , może wszystko pozostać tak jak było przed wojną, lub wskutek wzajemnej emulacyi państw sąsiednich , może wyłonić się projekt utworzenia Polski samodzielnej, pewnego rodzaju Albanii.

Wszystkie te ewentualności mogą się stać oczywiście bez najmniejszego udziału z naszej strony i nawet wbrew naszej woli, lecz w każdym przypadku my, zniszczeni materyalnie i zrujnowani wojną, staniemy się łupem naszych nie zrujnowanych wojną w takim stopniu sąsiadów. Mała, ze wszystkich stron obciąta Polska, nawet samodzielna , stałaby się piąkiem , zależnym od sąsiednich mocarstw, jak to już mieliśmy przykład na Księstwie Krakowskiem.

Gdy więc nad naszemi głowami faktycznie palą się strogy, gdy na kraj nasz spadło nowe największe w czasach porozbiorowych nieszczęście, jest strasznem przewinieniem wobec kraju z olimpijskim spokojem oczekiwać wyroku i nie uczynić wszystkiego, co jest w naszej mocy, ażeby obmyśleć środki ratunku, ażeby wytężyć wszystkie nasze siły, by te straszne uderzenia losu złagodnić, by zapowiadającej się grozie nowego położenia możliwie zapobiedz.

Ekscelencyi najlepiej wiadomo, że właściwie w tym względzie uczyniliśmy bardzo mało. Ostatnią naszą reakcyą na bierzące wypadki było utworzenie Naczelnego Komitetu Narodowego. Niestety sam NKN ograniczył swoją działalność wyłącznie tylko dla organizacyi Legionów w Galicyi. (NKN) Gdy więc zajmować się innemi sprawami narodowemi zajmować się nie mógł i obecnie zajmować się nie może , jest rzeczą konieczną utworzenie nowej organizacyi , której zadaniem i obowiązkiem byłoby wzięcie pod rozwagę wszystkich innych spraw narodowych i pozyskiwanie dla nich przychylnych opinii nie tylko w Austryi, ale także w całej Europie . Nie mniej ważnem zadaniem tej nowej organizacyi byłoby skrystalizowanie wśród nas samych możliwie jednolitego poglądu na naszą przyszłość, przy uwzględnieniu rozmaitych ewentualnosci.

Dotychczasowy przebieg walk pozwala przypuszczać, że w ostu-

tecznym wyniku, może nastąpić tylko w ten, [illegible] przeciwnemu przeważa po jednej lub drugiej stronie, że [illegible] i wyczerpanie państw, prowadzących wojnę, stanie się powodem jej zakończenia. Sądzę, że nie może być dwóch zdań o tem, iż największem nieszczęściem dla naszego narodu byłoby po zakończeniu wojny, gdyby[illegible] i nadal pozostali w trzech narodowych zaborach. Wszystkie przeto usiłowania nasze i obecnej chwili muszą być przedewszystkiem skierowane w tem, ażeby przy ostatecznej likwidacyi wojny podniesiono i poparto myśl utworzenia z ziem polskich wielkiego obszaru z miastem Warszawą i Krakowem, ewentualnie także Lwowem. Ze stanowiska naszego t.j. Polaków w Galicyi sądzę byłoby najbardziej pożądanem, ażeby państwem, któreby tej myśli było przychylne, była Austrya i ażeby Królestwo polskie z Galicyą mogło wejść jako osobny autonomiczny kraj w skład Austryi. Zadaniem też Austryi byłoby dążyć do tego, by uchronić królestwo od nowego podziału.

Musimy atoli zdawać sobie sprawę, że wobec takiego sojusznika, jak Niemcy, orędownictwo Austryi może nie wystarczać i że orędowników musimy szukać także gdzieindziej i te właśnie musi być jednem z głównych zadań tej przyszłej organizacyi.

O utworzeniu państwa Polskiego w związku z Rosyą nie mówię, ponieważ ta eventualność uważam za niemożliwą. Rosyanie jako zwycięzcy absolutnie się nie zgodzą na utworzenie samodzielnego Królestwa Polskiego, a gdyby nawet pod naciskiem okoliczności dla nas przychylnych i byli zmuszeni do nadania Polakom pewnej autonomii, byłaby to autonomia po [illegible]sze bardzo ograniczona a po [illegible]re bardzo krótkotrwała.

Jakkolwiek Koło Polskie w Wiedniu jest organizacyą wyłącznie austryacką, sądzę jednakże, i to zapatrywanie podziela, jak mniemam, większość współobywateli, że w obecnej sytuacyi na nim polega obowiązek czuwania nad sprawami polskiemi w ogóle, w pierwszym zaś rzędzie obowiązek ten spada na Ekscelencyę, jako wielką protektorkę naszej jawnej reprezentacyi. Jeżeli obecnie ośmieliłem się

zebrać głos , to czyni to z przekonaniu , że jeszcze do pewnego stopnia ratunek jest możliwy , jeszcze nie wszystkie wypadki uważać za stracone , jeszcze w chwili rozpoczęcia akcyi ratunkowa może ona nie jeszcze wszystkiem wpłynąć na polepszenie sytuacyi w przyszłości.

Potrzeba tylko rozpocząć akcyę bezzwłocznie na razie przynajmniej w dwóch kierunkach: po 1-sze, musimy dla naszej sprawy pozyskać przynajmniej część piśmiennictwa Wiednia; gdyby zaś prasa niemiecka wiedeńska okazała się zanadto opporna, założyć nowe pismo w języku niemieckim. Dobyte w ten lub inny sposób prasa miałaby zadanie wyświetlać wszystkie te sprawy, które przez Polaków zostały spowodowane na korzyść Austryi, lub wogóle na korzyść wojsk sprzymierzonych, a także korygować wszystkie te fakty, które przedstawiają Polaków w niekorzystnym świetle, lub skutek fałszywego przedstawienia rzeczy obrócić Polakom zarzut i tam, gdzie one to się zdarzyło. Gdyż tutaj od początku wojny było bardzo mało a prawie wszystkie one powstały z nienawiści. Winnie publiczna zniesławienia dotychczasowe pod tym względem powszechnie przypisuje ówczesnemu Polskiemu, które w większości członków przecież znajduje się w Wiedniu, a który niczem się nie zbrukali swojej tam obecności.

Przy tej zadanie tej nowej organizacyi należy położyć na stworzenie niejako nowej wewnętrznej Polskiej Dyplomacyi. Wobec tych wstrząśnień, które obecnie polityka Europy, winniśmy zrobić wszelki możliwy wysiłek, aby zwiększyć stosunki przedewszystkiem z Dyplomacyą państw neutralnych Europy i Ameryki i także z wybitnemi politykami na Wschodzie. Oczywiście do tej roli mogłyby się nadawać w pierwszym rzędzie wybitne osobistości naszego społeczeństwa, które by się dobrowolnie miały tej misyi. Działalność tych jednostek musiałaby być jednakże ściśle zkoordynowana z planami Komitetu Polskiego i większości społeczeństwa.

Należy sobie zdać sprawę, że zadanie to jest bardzo trudne, tak jak nam jest obcy, nie wątpię, że w społeczeństwie naszem znajdą się osobistości wśród pluto- i arystokracyi, które tak się mogą na siebie przyjąć i z pomocą spieszą.

Jestem w przekonaniu, że nie mamy innych wyjść z na

szej strony nie możemy być pewni powodzenia , atoli sądzę, że również jasno musimy zdawać sobie sprawę , że zdobycie lepszego bytu dla naszego narodu nie może być osiągnięte bez nadzwyczajnych usiłowań z naszej strony.

Ze względu na czasy wojenne wypada podnieść jeszcze jedną okoliczność: odpieranie ciężkich, fałszywych , a niekiedy nikczemnych zarzutów, które przeciwko nam wytacza prasa wiedeńska , wobec drakońskiej cenzury wojennej bardzo często będzie niemożliwe, zachodzi więc konieczna potrzeba zdobycia terenu także w jednem z państw neutralnych.

Wobec znacznej liczby polaków w Wiedniu, wśród których niewątpliwie znajdą się także ludzie nie tylko chętni do pracy narodowej , lecz i tacy , którzy posiadają odpowiednie kwalifikacye ,zorganizowanie biura prasowego obecnie nie nasuwałoby większych trudności. Wiem dobrze ,że od dawna były usiłowania założenia takiego biura oraz, że ono de nomine nawet i istnieje, jednakże działalność tego biura okazała się nad wszelki wyraz marną i do tego czasu sprawie polskiej nie przyniosła najmniejszej korzyści; trzeba przypuszczać , że albo organizacya ta jest nieodpowiednia , albo, że współpracownicy za mało są oddani sprawie , której mają służyć; w każdym razie doświadczenie pokazało, że tę organizacyę , która niby istnieje, trzeba zastąpić nową.

Mimo największych trudności, które w sprawie Polskiej się spiętrzyły, Ekscelencya raczy wziąć pod uwagę, że wszelkie niepowodzenie w naszych stosunkach słusznie, czy niesłusznie, nie tylko w najbliższych czasach , ale także historya w przyszłości policzy na karb przewinień Koła Polskiego. Usiłowania zdobycia dla nas lepszej przyszłości, podjęte przez Koło Polskie , mogą się nie udać, mogą być nawet ujemne, ale my, współcześni obywatele, my , byli wyborcy, musimy mieć to przekonanie, że śmy złożyli nasze zaufanie w ręce rzetelne, o sprawy narodowe troskliwe.

Pozwoliłem sobie skreślić tych kilka myśli w przekonaniu, że one są wyrazem opinii znacznej części naszego społeczeństwa. Nie widząc żadnej akcyi w kierunkach, które podałem wyżej, nie byłem w stanie zatrzymać w sobie tych myśli , które się zrodziły w mojej duszy. Pis

łem niniejsze pismo z wiarą i przekonaniem, że o ile ono zawiera kwestye słuszne , ważne i zdrowe, Ekscelencya je uzna i znajdzie możność wprowadzenia w życie

Z głębokiem poważaniem

m. p. M. Cybulski

Kraków, dn. 17 grudnia 1914.

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

W obec mającego się odbyc w tych dniach zebrania członków NKN, pozwalam sobie przesłac JWPanu kilka szczegółów, dotyczących nastroju, które otrzymałem w tych dniach od moich znajomych, pozostających do tych czas na obszarach król. rol., jeszcze zajętych przez rosyan. Według tych relacyj nie tylko w Warszawie, ale we wszystkich miastach prowincyonalnych, i nawet na wsi nie ma mowy o jakichs sympatyach rosyjskich; moze tak było w niektorych miejscowosciach, w pierwszych tygodniach wojny, obecnie jednak tak nie jest, przeciwnie co raz bardziej rozszerza się oryentacya polska i polsko-austryacka. Atoli rozszerzeniu się tego kierunku mysli stała i stoi na przeszkodzie okoliczność, że ze strony sprzymierzonych, a w szczególności ze strony Austryi do tych czas nie wyszło nic takiego, co by, choć w najogólniejszych zarysach, dawało pojęcie o przyszłem ukształtowaniu się naszych stosunków politycznych. JWPanie Prezesie! idzie o to, czy w obec zupełnie nowego układu stosunków politycznych w obecnej chwili, nie dało by się dójść do szczerego i otwartego porozumienia się z politykami Austryackiemi, do wyjaśnienia im, że szczególnie w obecnej sytuacyi, jasne i rozumne ujęcie sprawy polskiej było by bardzo korzystne dla państw sprzymierzonych. Do tego potrzeba koniecznie jakiejs enuncyacyi ze strony rządów sprzymierzonych, lub przynajmniej Austryi, rodzaj jakiegoś manifestu, obiecującego chociażby tylko tyle, ile posiadała Galicya. Taka enuncyacya ze strony Austryi nie tylko w znacznym stopniu uspokoiłaby całą ludność Polską, ale zarazem dała by podstawę do działania zwolennikom naszych przekonań, dałaby im możność nawet pewnego zorganizowania się w oczekiwaniu zwycięstwa wojsk sprzymierzonych. Po odezwie najjasniejszego Pana, dającej nam jakąkolwiek gwarancyę lepszej przyszłości, nie tylko by się znalazło jeszcze sporo młodzieży, jako kandydatów do Legionów, ale udało by się wywołac nawet pewien ferment w szeregach nieprzyjacielskich. Tak sprawa się przedstawia według opinii ludzi, sprawie naszej życzliwych, stosunki miejscowe dobrze

znających.

Rozumiem dobrze, JWPanie Prezesie, że zadanie, które poruszyłem w niniejszem pismie, będzie nie łatwe, lecz przeciwieństwa i przeszkody powinne pobudzić Panów do tem energiczniejszego działania. Na razie przynajmniej nie można przypuścić, ażeby słowy polityków austryackich były zupełnie niedostępne dla każdej myśli politycznej, która państwu może przynieść korzyść.

Zmuszony jestem w obec tem poruszyć jeszcze jedną bardzo ważną sprawę, a mianowicie, że naczelnicy wojenni w niektorych zajętych miejscowościach Król. Pol. nie mają wprost żadnego zrozumienia swego stanowiska w obec ludności polskiej i swojemi zarządzeniami w wysokim stopniu ją zrażają, co chyba nie może odpowiadać celom i zamiarom Rządu.

Łączę serdeczne ukłony i pozostaję z prawdziwym szacunkiem

sługa M. Cybulski

24-V-915.

Jaśnie Wielmożny Panie
Prezesie!

Przesłałem do rąk pańskich artykuł, pod tytułem. Czy podesz? Prosiłbym bardzo jeżeli pan znajdzie chwilę czasu, przejrzeć go i osądzić czy nie byłoby na czasie ogłosić go w jakiemś z pism neutralnych, oczywiście mutandis mutandis, do czego daję JW panu zupełne upoważnienie. Gdyby Pan uznał, że ogłosić

nie moich myśli; nie jest w sadzone,
wyrazom zachować u siebie.

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku
i prawdziwego poważania

H. N. Cybulski

Wielmożny Panie Prezesie!

Ponieważ zdołałem przesunąć moje terminy na poniedziałek, przeto ośmielę się skorzystać z łaskawej uprzejmości WPana Prezesa. Ściśle o oznaczonej godzinie będę gotowym.

W słowach zobowiązania i głębokiego szacunku sługą się kreślę powolnym.

Dr Tadeusz Cybulski

10/VIII 917
w Krakowie
ul. Zwierzyniecka l. 15

Wiedeń 29/6 1915

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie,

Wywiad w sprawie polskiej, rozesłany wczoraj, w poniedziałek, do wszystkich pism wiedeńskich, zamieściło tylko jedno pismo: „N. W. Journal." Wycinek odnośny załączam. Okazuje się z tego, jak mało życzliwą dla sprawy polskiej jest prasa wiedeńska.

Mówiono mi, że i „Pester Lloyd" zamieścił wywiad, osobiście jednak nie mogłem dotychczas tej rzeczy skontrolować.

Sądzę, że „Polen" powinien wywiad w najbliższym numerze zamieścić.

Co do pobytu kanclerza niemieckiego w Wiedniu, oświadczono mi, że kwestya polska nie była przedmiotem rozmów wiedeńskich.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

Fr. Czaki

VIII/1, Florianigasse 2

ward, nach dem Kriege zu einer organischen Einrichtung machen müssen. Damit erst werden wir das Erbe Bismarcks in seinem ganzen Umfange verwirklichen.

Wir müssen das, selbst wenn wir nicht wollten, aus einem einfachen Grunde, der stärker ist als alle Bedenken der Sonderinteressen: weil wir nach dem Kriege die europäische Situation, die uns so eng aneinander geschmiedet hat, nicht nur in ihren Grundlinien fortdauern, sondern nach der Abkehr Italiens vom Dreibunde noch verschärft sich fortsetzen wird und in absehbarer Zeit zu ähnlichen Explosionen wie heute führen kann. Solchen Möglichkeiten müssen wir schon von vornherein, im Frieden, begegnen und ihnen eine nur um so unangreifbarere mitteleuropäische Festung entgegensetzen. Daher muß das Ziel der Zukunft auf militärischem Gebiete zwischen dem Deutschen Reiche und Oesterreich-Ungarn eine wesentliche Angleichung der Einrichtungen, der Bewaffnung, der Organisation und der Pläne, vor allem eine Einheitlichkeit der Grenzbefestigungen und der Grenzgestaltung nach Osten — denn dort liegt die Entscheidung! — werden. Eine organische Militärkonvention, die die Souveränität der einzelnen Macht nicht einschränkt, wohl aber die Leistungsfähigkeit beider steigert. Entsprechend müssen wir auf finanzpolitischem und kolonialpolitischem Gebiet gemeinschaftlich operieren, mit der Angleichung der beiderseitigen Währungen die notwendige Voraussetzung schaffen, mit Kapitalaushilfen und anderen Mitteln auf dem internationalen Geldmarkt einheitlich vorgehen. Das letzte Ziel muß eine weltpolitische Betriebsgemeinschaft zwischen dem Deutschen Reiche und Oesterreich-Ungarn werden.

Die wirtschaftliche Annäherung darf bis zu der Grenze gehen, die die Selbständigkeit der beiden Staaten und ihrer Volkswirtschaften erträgt. Es kommt nicht auf den Namen an, ob das Wort Zollunion lautet oder viel bescheidener: ein handelspolitisches Bündnis mit gegenseitiger Zollprivilegierung. Gewiß stehen einer reinen Zolleinheit noch lange fast unübersteigliche Schwierigkeiten entgegen. Die Bedenken erschöpfen sich ja nicht mit den Interessentenargumenten auf beiden Seiten, mit der Sorge der deutschen Landwirtschaft vor einer unbedingten Oeffnung der Grenzen, und der Furcht der österreichischen Industrie vor überlegenem deutschen Wettbewerb. Eine Reihe weiterer prinzipieller Bedenken ist von dem Freiburger Nationalökonomen Karl Diehl mit Sachkunde entwickelt worden: die Verschiedenheit der Valuta, die Verschiedenheit des ganzen Finanz-, Zoll- und Verbrauchssteuersystems, der Praxis der Verkehrspolitik und vor allem des Standes des Arbeiterschutzes in beiden Ländern. Es sind das alles Fragen, die nicht nur mit dem Gefühl, sondern mit dem politischen Verstande, nicht auf einmal, sondern allmählich gelöst werden müssen, und es wäre falsch, die Analogie des Zollvereins anzurufen; auch wäre nichts leichter, als aus der Opposition Bismarcks gegen den österreichischen Handelsvertrag in den neunziger Jahren Argumente gegen den ersten Schritt schon auf dem neuen Wege zu entnehmen. Aber es ist doch die Frage, ob manche dieser Schwierigkeiten nicht überwunden werden können, weil sie überwunden werden müssen. Vom Standpunkt der österreichischen Industrie hat der Wiener Nationalökonom Eugen v. Philippovich sich unter Vorbehalt von Uebergangszuständen prinzipiell einverstanden erklärt, ja er geht schon so weit, die unumgängliche Voraussetzung, die einheitliche Markwährung, zuzugestehen. Und ebenso kann man sich vorstellen, daß die deutsche Landwirtschaft keine Beeinträchtigung erfahren würde, wenn sie im Frieden hoch geschützt bleibt gegen den übermächtigen russischen und überseeischen Wettbewerb, also gegen Gebiete, die im Kriegsfall uns doch verschlossen sind; dagegen mit viel geringeren Zollsätzen ausgestattet wird gegenüber einem Lande, mit dem wir für immer verbündet bleiben und im Kriegsfall unter allen Umständen eine weltpolitische Einheit bilden.

Die Auferstehung Polens.

Interessante Aeußerungen eines österreichischen Staatsmannes.

Der Wiener Korrespondent des in Petrikau erscheinenden „Dziennik Narodowy" sendet seinem Blatte folgendes Gespräch über die polnische Frage, welches er mit einem hervorragenden österreichischen Staatsmann geführt hat. Auf die Frage über die Zukunft Polens antwortete der Staatsmann:

Die Zukunft der Polen ist eng mit den Erfolgen der Zentralmächte verknüpft Und da das Kriegsglück uns günstig ist, bin ich auch bezüglich der zukünftigen Lage der Polen ein überzeugter Optimist. Die Polen wissen sehr gut, daß sie unter habsburgischer Herrschaft volle Autonomie, Gleichberechtigung und Entwicklungsmöglichkeit erlangt haben. Dieselbe Haltung wird die österreichisch-ungarische Monarchie auch in Zukunft den Polen gegenüber bewahren. Und wenn die Monarchie polnisches Land gewinnen wird, dann wird dies für die unter russischer Knechtschaft schmachtenden Polen eine wirkliche Befreiung bedeuten.

Frage: Und Deutschland?

Antwort: Es ist richtig, daß die Polen in Preußen eine harte Schule durchgemacht haben. Diese Schule hat ihnen aber gut angeschlagen. Die Polen in Preußen sind wirtschaftlich und national stark geworden. Der strenge antipolnische Zug in Preußen gehört bereits der Geschichte an; lange vor dem Kriege ist ein Meinungsumschwung in Deutschland eingetreten. Der Reichskanzler Bethmann Hollweg ist den Polen gut gesinnt, und aus den verschiedenen amtlichen Kundgebungen kann mit Recht geschlossen werden, daß eine Neuorientierung in der polnischen Frage in Deutschland bevorstehe. Man darf nicht vergessen, daß die Haltung Preußens gegenüber den Polen auf der Tradition beruhte, daß man durch Strenge gegen die Polen die Freundschaft Rußlands sich erhalten könne und daß Rußland in dieser Ansicht stets Preußen bestärkt hat, um den Fluch der Polen von sich auf die Deutschen abzuwälzen. Heute hat sich die Situation zugunsten der Polen geändert.

Frage: Wie ist es mit der von gewisser Seite behaupteten Absicht einer Teilung Kongreßpolens?

Antwort: Diese Gerüchte werden von gewisser Seite eifrig ausgestreut, und zwar in einer nicht zu verkennenden Absicht. Es ist charakteristisch, daß dieses Schlagwort von derselben Seite ausgeht, welche gegen die Zustände in Russisch-Polen nichts einzuwenden hatte, sondern im Gegenteil der russischen Regierung soviel als möglich half. Die provisorische Teilung Polens in deutsche und österreichische Gebiete ist kein Präzendenzfall für die definitive Lösung der Frage.

Frage: Wann wird eine Kundgebung der Zentralmächte über die polnische Frage erfolgen?

Antwort: Wir betreiben keine Demagogie nach dem russischen Muster und versprechen nichts, was wir nicht halten könnten. Wir verstehen die Ungeduld der Polen, müssen aber von ihnen Vertrauen fordern. Die polnische Frage ist eine sehr komplizierte Frage, die viele internationale und staatsrechtliche Probleme in sich birgt. Und dazu sind wir noch mitten drin im Kriege. Es wäre ein leichtes Stilübungen à la Großfürst Nikolaus zu verfassen, damit wäre aber den Polen nicht gedient. Mögen die Polen uns volles Vertrauen schenken und auch weiterhin an ihrer Zukunft mitarbeiten. Ich kann ihnen nur das eine sagen: Die heldenhaften Kämpfe der polnischen Legionen sind nicht umsonst gekämpft worden, das polnische Blut ist nicht umsonst vergossen worden. Die Polen gehen einer besseren Zukunft entgegen. Lemberg ist von unseren und deutschen Truppen befreit worden. Die gemeinsame Freude hat auch ein neues Band der Liebe und des Vertrauens zwischen den übrigen Völkern der Monarchie und den Polen geknüpft. Wir Wiener zum Beispiel werden nie vergessen, wie wir im Laufe dieses Krieges enge Blutsbrüder der Polen geworden sind. Bald wird die Reihe an Warschau kommen. Die Auferstehung Polens wird nicht Rußland, sondern Oesterreich-Ungarn und sein Bundesgenosse Deutschland verwirklichen.

Der Krieg mit Rußland.

Der deutsche Bericht.

Berlin, 28. Juni. Das Wolffsche Bureau meldet:

Großes Hauptquartier, den 28. Juni 1915.

Oestlicher Kriegsschauplatz.

Russische Angriffe nördlich und nordöstlich von Prasznysz, die sich hauptsächlich gegen unsere neue, am 25. Juni eroberte Stellung südöstlich von Oglenda richteten, brachen unter großen Verlusten für den Gegner zusammen.

Südöstlicher Kriegsschauplatz.

Halicz wurde von uns besetzt; der Dnjestr ist heute früh auch hier überschritten worden. Damit ist es der Armee des Generals v. Linsingen gelungen, auf ihrer ganzen Front nach fünftägigen schweren Kämpfen den Uebergang über diesen Fluß zu erzwingen. Weiter nördlich verfolgen unsere Truppen den geschlagenen Feind gegen den Gnila-Lipa-Abschnitt.

Seit dem 23. Juni nahm die Armee Linsingen 6470 Russen gefangen.

Nordöstlich von Lemberg nähern wir uns dem Bugabschnitt, weiter westlich bis zur Gegend von Ciechanow sind die verbündeten Truppen im weiteren Vorgehen; sie machten mehrere Tausend Gefangene und erbeuteten eine Anzahl Geschütze und Maschinengewehre.

Oberste Heeresleitung.

Der Statthalter von Galizien wieder in Lemberg.

Biala, 28. Juni. (Korr.-Bur.) Das galizische Amtsblatt veröffentlicht folgendes Telegramm aus Lemberg:

„Freudig bebenden Herzens soeben in Lemberg eingetroffen. Ich fand bei der erlösten Bevölkerung eine begeisterte Stimmung. Die Stadt bis auf den Bahnhofsteig unversehrt. Sende allen Herren Beamten der Landesbehörden wärmste Grüße aus ihrer Heimatstadt.

Statthalter."

Eine Greueltat russischer Soldaten.

Verbrennung Schwerverwundeter in einer Scheune. — Die hilfebringende Bevölkerung beschossen.

Wien, 28. Juni. Aus dem Kriegspressequartier wird gemeldet:

Die Lügenpresse der Entente, die immer bereit ist, erfundene Erfolge unserer Gegner zu schildern, kann auch beharrlich schweigen, wenn es sich um verbrecherische Vorgänge handelt, die vor Kriegs-

Erscheint täglich.
Einzelnummern in Wien 8 Heller
Sonn- und Feiertags . . 10 Heller
innerhalb der alten Bezirke
Provinz 12, resp. 14 Heller.

Inseraten- und Abonnement-Annahme
Stadt, Schulerstraße 9 (Tel. 4574)
und in den eigenen Filialen:
IV., Mayerhofgasse Nr. 11 (Telephon 50064).
IX., Währingerstraße Nr. 66 (Telephon 15475).
XV., Neubaugürtel Nr. 45 (Telephon 38.348).

Außerdem nehmen Inserate an:
Die Annoncenbureaus von M. Dukes Nachf., Heinrich Schalek, Haasenstein & Vogler, Rudolf Mosse in Wien und sämtliche Filialen, Bock & Herzfeld, Ed. Braun, J. Rafael, J. Danneberg, M. Zitter; Julius Leopold und J. Blodner in Budapest; Heinrich Eisler in Hamburg und Berlin; Isidor A. Stern in Bukarest und alle übrigen größeren Annoncenbureaus des In- und Auslandes.

Irgendwelche Garantie für die Aufnahme der Inserate in eine bestimmte Nummer übernimmt die Administration nicht, doch werden Wünsche nach Tunlichkeit berücksichtigt.

Abonnement- und Inseraten-Vertreter für Deutschland, Italien, Amerika 2c.: Zeitungsbureau Saarbach in Köln, Berlin, New-York; Georg Stille, Berlin; Julius Fuchs, Berlin; F. Tennant Pain, Köln.
Post-Sparkassen-Scheck-Konto: Nr. 30673.

Wiener Telephone
Redaktion und nachts: 16.941, 16.942, 16.943
Hpt.-Administr.... 16.940
Druckerei 23.082
Kleineranzeiger und Abonnement-Annahme: 4574.

Neues Wiener Jour

Unparteiisches Tagblatt.

Herausgeber: J. Lippowitz.

Nr. 7787 — **Wien, Dienstag, 29. Juni 1915**

Kronrat im russischen Ha

Beratung des Zaren mit dem Generalissi
Armeen und sämtlichen Mi

Petersburg, 28. Juni. (Korr.-Bur.) Die Petersburger Telegraphen
aus dem Hauptquartier: Im kaiserlichen Zelt fand **unter dem Vorsitz**
dem beiwohnten: Der Generalissimus Großfürst **Nikolaus Nikolajewitsch**
präsident, der Minister des kaiserlichen Hofes, der Reichskontrolleur, die M
Auswärtiges, Finanzen, Handel, Inneres und der Verweser des Krieg
Poliwanow.

Erschütterung der ganzen russ

Budapest, 28. Juni. (Privattelegramm des „Neuen Wien
einer der wichtigsten, von den Russen mehrere Wochen hindurch hartnäckigst verteidigter Pun
Die Stadt Halicz liegt gerade in der Mitte des galizischen Teiles des Dnjestr, ungefähr 25 Kil
und östlich von Halicz haben die verbündeten Truppen schon früher den Dnjestr überschrit
Armee jetzt den östlich von Halicz gelegenen Ort Nisniow und noch weiter östlich Z
Linsingen-Armee, in deren Verband bekanntlich auch österreichisch-ungarische Tr
bei Zurawno forciert. Damit erscheint die ganze russische D
Russen ziehen sich seit heute auf der ganzen Linie in südöstl
verfolgt von unseren Armeen.

Erstürmung von Halicz durch die Armee Linsingen.

Der Uebergang über den Dnjestrfluß erzwungen.

Wien, 28. Juni.
Amtlich wird verlautbart:
28. Juni 1915, mittags.

Russischer Kriegsschauplatz.

Die verbündeten Armeen in Ostgalizien verfolgen. Sie erreichten gestern unter fortwährenden Nachhutkämpfen nordöstlich Lemberg die Gegend Klodzienko-Zadworze, dann mit Vortruppen den Swirz, der im Unterlauf schon überschritten wurde.

Halicz ist in unserem Besitz. Das südliche Dnjestrufer aufwärts Halicz ist vom Feinde frei. Nach fünftägigen schweren Kämpfen haben die verbündeten Truppen der Armee Linsingen den Dnjestrübergang erzwungen. An der übrigen Dnjestrfront herrscht Ruhe.

Truppen der Armee des Erzherzogs Josef Ferdinand erstürmten gestern Plazow (südwestlich Narol) und drangen heute nacht in die feindlichen Stellungen auf den Höhen nordöstlich des Ortes ein. Die Russen sind im Rückzug über Narol.

Die sonstige Lage im Nordosten hat sich nicht geändert.

Der Stellvertreter des Chefs des Generalstabes:
v. Höfer, Feldmarschalleutnant.

Günstige Kriegslage auf allen Frouten.

Die Beurteilung in Berlin.

Berlin, 28. Juni. (Privattelegramm des „Neuen Wiener Journals".) Major v. Schreibershofen führt in der „B. Z. a. M." über die Kriegslage auf dem westlichen Kriegsschauplatze aus: Bis auf einige minimale Lokalerfolge sind alle Angriffe des Feindes abgeschlagen worden. Die deutschen Truppen haben ihre sämtlichen Stellungen fest in der Hand. In den letzten Tagen sind nicht nur die feindlichen Gegenangriffe überall unter den schwersten Verlusten für die Feinde abgeschlagen worden, sondern die deutschen Truppen haben, selbst zur Offensive vorgehend, einige wichtige örtliche Erfolge erzielt. Wenn diese auch für die Gesamtlage ohne entscheidende Bedeutung und auf das Ergebnis einer großangelegten, auf einen Durchbruch der feindlichen Stellung hinzielenden Operation nicht von Einfluß sind, so sind sie jedenfalls ein deutlicher Beweis für die günstige allgemeine Lage der deutschen Truppen, und von einer Durchbrechung der deutschen Front kann wohl auch nicht im entferntesten die Rede sein. Diese Erfolge gewinnen noch an Bedeutung, da sie gerade an den Stellen erzielt wurden, nämlich auf den Maaßhöhen, welche die Franzosen selbst in ihren früheren Berichten als die allerwichtigsten Punkte bezeichnet haben.

Noch günstiger liegen die Verhältnisse auf der italienischen Front. Trotz dem Einsetzen starker Kräfte haben die Italiener bisher nicht vermocht auch nur die geringsten Erfolge zu erzielen. Ihre Angriffe konnten überall abgeschlagen werden. Die italienische Offensive ist bisher vollkommen gescheitert und auch eine Wiederholung der Vorstöße dürfte bei den örtlichen Verhältnissen keine Aenderung zur Folge haben, sondern nur zur Erhöhung der Verluste führen. Da die Lage an der Südgrenze der Verbündeten vollkommen gesichert ist, konnten die Hauptkräfte nach wie vor an der Ostfront verwendet und zur weiteren Durchführung der dortigen Operationen eingesetzt werden. Vielleicht hatte man nach dem Fall von Lemberg ein schnelleres Vorgehen der verbündeten deutschen und österreichisch-

1026.

Wiedeń, sobota 7 sierpnia 1915

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Dziś o godzinie 7 wieczór otrzymałem od posła Ugrona poufne informacye w sprawie odezwy do Polaków z okazyi zdobycia Warszawy. Otóż odezwa ta jest już gotowa, będzie jednak ogłoszona dopiero wtedy, gdy walki w samej Warszawie ustaną i kiedy Rosyanie będą zupełnie wyparci. Ogłoszenie odezwy nastąpi tedy za parę dni dopiero. Odezwa będzie ogłoszona w formie rozkazu dziennego komendy sprzymierzonych armii (Tagesbefehl des Kommando der verbündeten Truppen. Kto ją podpisze, Ugron nie powiedział; z innej strony słyszę, że prawdopodobnie książę Leopold bawarski. Na pytanie co do treści odezwy nie otrzymałem od Ugrona dokładnej informacyi. Powiedział tylko, że będzie życzliwa (raz nawet oświadczył, że „bardzo życzliwa") dla Polaków. Zdaje się jednak, że nie powie nic konkretnego ani pozytywnego, bo o ~~t~~ meritum sprawy polskiej będzie mowa dopiero ~~przy~~ po zawarciu pokoju.

Tak brzmią informacye Ugrona. Od innego urzędnika z Ballhausplatzu otrzymałem następujące dodatkowe informacye: Austro-Węgry zachowują wobec sprawy polskiej stanowisko, z którego Polacy mogą być zadowoleni. Wskazuje na to artykuł wstępny Fremdenblattu z 7 sierpnia, ogromnie ciepły w tonie dający do zrozumienia w sposób oczywiście ostrożny, ale dla uważnie czytającego jasny, że Królestwo

polskie będzie przyłączone do Austryi. Artykuł zawiera wiele finezyi dyplomatycznej i musi być uważany za doniosłą enuncyacyę polityczną Austryi.

Stanowisko rządu węgierskiego określa komunikat wiedeńskiej „Politische Correspondenz", inspirowany przez hr. Tiszę. (Zapewne niedzielne dzienniki wiedeńskie przedrukują komunikat). Komunikat świadczy o wielkiej sympatyi rządzących sfer węgierskich dla Polaków. Informator mój oświadczył, że sfery węgierskie zdziwione są twierdzeniem, wygłaszanem w sferach polskich, jakoby Węgry były dla Polaków wrogo usposobieni. Specyalnie hr. Tiszy zależy na tem, aby Polaków wyprowadzić z tego błędu i tem się tłumaczy po części ton komunikatu węgierskiego. Ogromnie życzliwie (o wiele śmielej, niż prasa wiedeńska) wyraża się o aspiracyach Polaków prasa węgierska, i to nietylko Pester Lloyd, lecz i wszystkie inne dzienniki węgierskie. Życzliwe stanowisko Węgrów ma ogromnie doniosłe znaczenie dla Polaków. (Przy tej sposobności słyszę, że część polityków węgierskich z budapeszteńskich kół liberalnych chce uczynić innelim między swem stanowiskiem w sprawie polskiej a zachowaniem się Polaków wobec żydów. Sympatye węgierskie dla Polaków mają być tedy niejako „Kreditbriefem")

Znamiennym jest artykuł w sprawie polskiej dziennika „Ostdeutsche Rundschau" z piątku 6 bm. Powiedziane tam jest, że narodowcy niemieccy (Deutschnationale) gotowi są poprzeć aspiracye Polaków, ponieważ leżą one w interesie Niemców austryackich.

Dziś rozeszła się po Wiedniu wiadomość, jakoby zanosiło się na Separatfrieden (dwuprzymierza) z Rosyą i że z tego powodu odezwa do Polaków, jakkolwiek już gotowa, nie pojawi się. Opowiadał to tak poważny człowiek, jak dr. Szeps.

W sprawie tej zasięgnąłem informacyi w kołach poinformowanych i otrzymałem następujące wyjaśnienie: Prawdą jest, że z Berlina przyszła wiadomość o możliwości odrębnego pokoju z Rosyą. W przeciwieństwie do optymizmu berlińskiego zachowano się w Wiedniu w tej sprawie sceptycznie. Nie przypisują tu całej tej akcyi wielkiego znaczenia i nie rokują jej nadziei. Z ostrożnych półsłówek mego informatora wyrozumiałem, że Niemcy istotnie chciały utrącić odezwę do Polaków, ale że Wiedeń stanowczo jej zażądał i swoje żądanie przeparł.

W końcu słów parę w sprawie administracyi niemieckiej w Warszawie. Zapewniono mnie jeszcze raz, że sprawa nie jest jeszcze przesądzona. To, że powołano do Warszawy urzędników niemieckich (Dzienniki wymieniają Glasenappa, Posadowsky'ego) oznaczać może co najwyżej krótkie prowizoryum (objaśniono mnie przytem, że tego prowizoryum nie należy identyfikować z owem innem prowizoryum, które nastąpi po zakończeniu wojny aż do wprowadzenia pełnej autonomii Królestwie.)

Oto informacye, które zdołałem zebrać do soboty wieczór. Niestety, nie mogłem ich przesłać ani telegraficznie, ani kurjerem.

Z głębokim szacunkiem

Franciszek Czaki

Wiedeń, [illegible] czerwca 1916

Wielmożny Panie Prezesie !

Mam do zakomunikowania bardzo pomyślną wiadomość: Zawezwał mię dzisiaj poseł Ugron i oznajmił mi, że Chełmszczyzna będzie przyłączona administracyjnie do Królestwa Polskiego. Odnośne rozporządzenie pojawi się tymi dniami. Poseł Ugron upoważnił mię uwiadomić o tem poufnie Pana Prezesa. Przed pojawieniem się rozporządzenia nie życzy sobie p. Ugron omawiania tej rzeczy w prasie. Odniosłem wrażenie, że przeprowadzenie tej rzeczy jest zasługą Ugrona. Przypuszczenia moje, że jest on bardzo życzliwy dla Polaków sprawdziły się w zupełności. Przyłączenie Chełmszczyzny do Królestwa jest widomym znakiem, że rząd austryacki wyszedł ze swojej rezerwy i zdecydował się na jawny kurs polonofilski wbrew podszeptom ze strony ruskiej.

O ile mogłem wyrozumieć ze skąpych informacyi Ugrona będą przyłączone do Królestwa trzy powiaty: Chełmski, hrubieszowski i tomaszowski. Powiaty te były dotychczas osobno administrowane. Inne powiaty gubernii chełmskiej włączono już dawniej do Królestwa.

Przesyłam wyrazy czci i poważania

Fr. Czaki

POLNISCHE PRESSAGENTUR
WIEN, I
GOLDSCHMIEDGASSE 6.
TELEFON 17135.

Wiedeń, 1 kwietnia 1918.

Ekscelencyo!

Za życzliwe słowa Ekscelencyi, skierowane do mnie z okazyi atakÓw przeciw POLSKIEJ AGENCYI PRASOWEJ składam Ekscelencyi serdeczne podziękowanie. Nie wiedząc, że Ekscelencya usunął się od redakcyi naszego CZASU, skierowałem swój list pod Jego adresem. Widocznie pod wpływem Ekscelencyi zamieścił CZAS w streszczeniu moje oświadczenie. Streszczenie nie wydało mi się tak, jakbym go sobie życzył. Być może, że jest to tylko przeczucie, wyczuwam jednak w notatce CZASU między wierszami ton ironiczny, na który nie zasłużyłem.

Upraszam jednak Ekscelencyę nie czynić z tego powodu żadnych dalszych kroków w redakcyi CZASU. Zwracam się uprzejmie za załatwieniem, a nie potrzebuję chyba dodawać, że w odniesieniu do osoby Ekscelencyi żywię i nadal uczucia głębokiej czci

F. Czaki

57

1913

Jaśnie Wielmożny Panie
Prezydencie,

Poseł Ugron prosi o zwrot
tej broszury najdalej do
poniedziałku i wyraża życzenie,
aby nie robiono z niej
publicystycznego użytku.

Z głębokim szacunkiem

Dr. Czaki

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie,

Odszukałem wreszcie reprezentanta Associated Press p. Jerzego Schreinera i uwiadomiłem go o gotowości JW Pana Prezesa przyjęcia go we wtorek (jutro) o godz. 1szej w Hotelu Müllera.

Umówiłem się z nim, że pójdę z nim do Hotelu Müllera i ~~przy~~ przedstawię WPanu Prezesowi, poczem oczywiście się usunę. P. Schreiner jeszcze raz mi oświadczył, że dętnie poszle telegraficznie do

Ameryki tylko to, co WPan Prezes uzna za odpowiednie. Zgadza się na pisemne ułożenie wywiadu przez JWPana Prezesa.

Proszę przyjąć wyrazy głębokiego i szczerego poważania

Fr. Czaki

60

FRANCISZEK CZAKI

WIEDEŃ VIII. FLORIANIGASSE 2

Wielmożny Panie Prezesie!

„Frankf. Ztg" podała dziś dosłowny tekst odezwy rosyjskiej. Załączam numer odnośny.

Wyrazy głębokiego szacunku i czci

posyła Fr. Czaki

FRANCISZKA [illegible]

WIELEN VIII. FLORIANIGASSE 2

Z Panem Poezyolem!

P. Ugron prosi JZ [illegible]
na godz. 4 1/2. Mówi, że
byłoby mu to wygodniej.
Gdyby było niemożliwe,
wówczas prosi na piątą,
jak poprzednio ułożono
2/46. 12 r. [illegible]

Warszawa dn. 10 Października 1915

Wielce Szanowny Panie Prezesie!

I. Załączam przy niniejszem projekt listu, który po zgodzeniu się na jego tekst przedstawicieli organizacji niepodległościowych ma być osobiście wręczony nauczycielom, przełożonym szkół i rodzicom dzieci. Podpisać mają list organizacje.

II. Wiadomość poufna: w rozmowie z p. Pomorskim, prezesem Wydziału Oświecenia, p. Thaer zapowiedział kategorycznie, że Niemcy, chcąc dać dowód swej życzliwości dla polaków, dadzą fundusze potrzebne na uruchomienie i funkcjonowanie Uniwersytetu i Politechniki. Według pogłosek ma to być dar Cesarza. P. Pomorski wraz z całym Wydziałem Oświecenia jest zapowiedzią p. Thaera skonsternowany w myśl cytaty timeo Danaos et dona ferentes. Dar przyjmą, nie wiedzą jednak jeszcze jak na niemiecką łaskawość odpowiedzieć.

III. Organizacje i stronnictwa: Liga Panstwowości Polskiej /Łódź/, Polskie Zjednoczenie Narodowe /dawniej Związek Narodowy, Warszawa i prowincja/, Stronnictwo Narodowo-Radykalne i Stronnictwo Ludowe postanowiły złączyć się w jednej organizacji pracy pod nazwą "Liga Państwowości Polskiej". Dotychczasowa Liga Państwowości

będzie w nowej organizacji tworzyła grupę łódzką. Grupy zachowują swoją wewnętrzną autonomję, członkowie ich stają się jednak członkami nowej Ligi Państwowości. Nowa organizacja stoi na gruncie akcji wspólnej z N.K.N. i popierania Legionów. Za kres swej działalności uważa utworzenie jawnego uznanego formalnie rządu narodowego w Wabszawie. Liga dzielić się ma na wydziały pracy: wojskowy, zewnętrzny, organizacyjny, finansowy, prasowy, szkolny, „obywatelski", administracyjno-prawny, ~~agitacyjny i t.d.~~ Gdy ustawa nowej organizacji będzie gotowa, postaramy się ją podać do wiadomości prezydjum N.K.N.

Łączę wyrazy szacunku i poważania

Stefan Czarnowski

Warszawa dn. 20 października 1915 r.

Wielce Czcigodny Panie Prezesie!

Za list Jego i wyrazy uznania dziękuję bardzo. Wiadomości w sprawie uruchomienia uniwersytetu i politechniki są następujące.

Władze niemieckie asygnują potrzebne pieniądze. Wydział Oświecenia po namyśle pieniądze przyjął, głównie za sprawą p. Pomorskiego, który konieczność przyjęcia zasiłku umotywował względami zarówno politycznymi, jak społecznymi. Formalnie władze niemieckie dają tylko pieniądze na funkcjonowanie w dalszym ciągu uniwersytetu i politechniki dotychczasowych (Fortsetzung der Universität względnie der Polytechnischen Hochschule) i czynią to w zastępstwie rządu rosyjskiego i na jego rachunek.

Pieniądze asygnowane są tylko na rok i wykładający kontraktowani na rok. Niema zatem mowy formalnie o zakładaniu nowego uniwersytetu albo politechniki. Faktycznie jest jednak inaczej, gdyż władza niemiecka zażądała wykładów w języku polskim, z wyjątkiem języków nowożytnych, które będą wykładane w języku przedmiotu. Organizacja uniwersytetu jest zupełnie odmienna od dawnej rosyjskiej. Podział na wydziały i zaliczenie katedr do tych czy innych wydziałów jest wzorowane na organizacji uniwersytetów środkowo europejskich/ Planowane jest założenie wydziału teologicznego,

którego w dawnym uniwersytecie nie było, o ile Rzym wyrazi swą zgodę. Obecnie organizują się wydziały: prawny, lekarski, filozoficzno-historyczny, przyrodniczo-matematyczny. Katedry są inne, niż na uniwersytecie rosyjskim, a kandydatów na nie (po dwóch na każdą katedrę) proponuje Komisja Szkół Wyższych przy Wydziale Oświecenia, Wydziałowi, a ten władzy niemieckiej. Przedstawiciel władzy niemieckiej oświadczył, że nic niema przeciwko temu, by uniwersytet warszawski nazwał się "Szkołą Główną" i wznowił w ten sposób tradycję z przed lat pięćdziesięciu. Wreszcie mimo, iż wykładający nie mają mieć tytułu profesorów i są tylko na rok kontraktowani, sposób w jaki się organizują i urządzają ma wszelkie cechy stałości.

Duża szkoda wyniknąć może z braków w Warszawie kandydatów na dziekanów i rektora, którzyby łączyli dawną już praktykę życia uniwersyteckiego z odpowiednimi warunkami reprezentacyjnymi i umiejętnością traktowania z władzą. Liczono na to, że takich kandydatów dostaniemy z Krakowa, że Uniwersytet Jagielloński odstąpi Warszawie kilku swoich profesorów dla zorganizowania uniwersytetu. Dziś wobec pośpiechu, o który nagli władza niemiecka, jest może już zapóźno. Istnieją zresztą, zwłaszcza wśród starych naukowców warszawskich, a ci w komisjach i w Wydziale Oświecenia decydują, pewne uprzedzenia co do Krakowa, pewien patryotyzm lokalny, który każe im forytować siły miejscowe przedewszystkiem.

Kilka osób propozycji objęcia katedr nie przyjęło. Decydowały tu jednak względy osobiste. Większość niewątpliwie przyjmie.

1359

Wynagrodzenie jest dość wysokie: 300 rubli za godzinę rocznie. Cały fundusz asygnowany wynosi 360 tysięcy rubli.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku i poważania.

Stefan Czarnecki

Wielce Szanowny Panie Prezesie!

Załączając przysłany przeze mnie list posła Tempickiego do Wielce Szanownego Pana Prezesa pozwalam sobie dla Jego informacji dodać kilka słów.

List posła Tempickiego jest wynikiem narad, które toczyły się w Warszawie w ciągu kilku dni ostatnich pomiędzy członkami Ligi Państwowości Polskiej w sprawie zaproszenia Naczelnego Komitetu Narodowego na obchód rocznicy 3 maja do Warszawy. Wszyscy uczestnicy tych narad wyrażali gorące pragnienie by reprezentanci NKN do Warszawy przybyli, przedewszystkiem Wielce Szanowny Pan Prezes i przytaczali poważne polityczne argumenty, przemawiające za tym przyjazdem. Jedynie obawa przed interwencją władzy niemieckiej powstrzymała wystosowanie zaproszenia oficjalnego. Stanęło w końcu na tym, że poseł Tempicki, który jest jednocześnie prezesem Ligi Państwowości Polskiej i Komitetu Obchodowego wystosuje do Wielce Szanownego Pana Prezesa list od siebie. List posła Tempickiego ma zatem w myśli uczestników narad warszawskich zastąpować oficjalne zaproszenie.

O ile by Wielce Szanowny Pan Prezes zechciał na czele delegacji NKN przybyć do Warszawy, będzie Mu i Jego towarzyszom zapewnione pocześne miejsce we wszystkich uroczystościach. Wszyscy członkowie Komitetu Obchodowego z którymi rozmawiałem ręczą za to. Nadmieniam, że w prezydjum Komitetu Liga Państwowości reprezentuje dwoma głosami na ogólną, a w podkomitecie

pochodowym wpływ jej jest decydujący.

Byłbym bardzo wdzięczny Wielce Szanownemu Panu Prezesowi, gdyby zechciał udzielić mi posłuchania o godzinie przez Niego oznaczonej, dziś albo jutro. Mam Mu do zakomunikowania pewną ilość informacji od Ligi Państwowości Polskiej. Mieszkam w Krakowie u profesora Józefa Gałęzowskiego, ul. Szpitalna 17.

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku i poważania

Stefan Czarnowski

Kraków, d. 28 kwietnia 1916 roku.

Bibl. Jag.

NACZELNY KOMITET NARODOWY
DEPARTAMENT WOJSKOWY

L. .....

Przy wszystkich pismach należy powołać się na powyższą liczbę czynności

Do
Jaśnie Wielmożnego Pana
Profesora Władysława Leopolda Jaworskiego
Wice-prezesa NKN
w Krakowie.

Piotrków, 12. X. 1916 r.

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Pod nieobecność i z polecenia p. Downarowicza mam zaszczyt przesłać JWielmożnemu Panu Prezesowi odpisy kilku raportów z Wierzbnika, tyczących się emocji wywołanej mową Eksc. Bilińskiego, do łaskawego przejrzenia.

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku i poważania i pozostaję JWielmożnego Pana Prezesa sługą uniżonym

Stefan Czarnowski

Kraków 20/XI 916

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Z polecenia pana Barona posełam 50 kg wąki nadeszłej z Obocina.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

Czarnowski

W Wiedniu dnia 10 grudnia 1914

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie.

Wysoko sobie cenimy pismo Jaśnie Wielmożnego Pana Prezesa z dnia 23 zm., zwrócone do nas imieniem N.K.N. a wzywające nas do cofnięcia rezygnacyj z naszych mandatów do Naczelnego Komitetu Narodowego.

Mimo to - jakkolwiek zawsze a zwłaszcza w obecnej wielkiej chwili dziejowej byliśmy i jesteśmy najgorliwszymi zwolennikami jedności narodowej i wspólnego działania wszystkich stronnictw w sprawach narodowych i jakkolwiek w całej pełni uznajemy doniosłość Legionu polskiego - to jednak ku naszemu żalowi nie możemy się zastosować do wyrażonego wezwania, gdyż nie wchodząc w intencje samej sprawy w żadne inne szczegóły, obecne ponowne wstąpienie jedynie nas tych musiałoby nasunąć przypuszczenie, że uznajemy słuszność zarzutów czynionych innym członkom N.K.N., wraz z którymi zgłosiliśmy nasze wystąpienie a którzy obecnie nie zostali wezwani do cofnięcia rezygnacyj i dalszej współpracy w N.K.N.

W przekonaniu, że górujący po nad wszystko obowiązek jedności narodowej doprowadzi do usunięcia istniejących trudności - [illegible] Jaśnie Wielmożnego Pana Prezesa wyrazy wysokiego poważania

Wartoryski
Lubomirski
Alexander Vogel

NACZELNY KO...ITET NARODOWY
18/IX 14. W.2.392.

102

Die Daten [illegible] Eingänge der mittels Typendruck [illegible] en Telegramme bedeuten: [illegible] Aufgabenum[illegible] Wortzahl (eventuell in Bruchform) [illegible] Tag und 5 die Stunde der Aufgabe.

Urzędowe da[illegible] telegramów, pochodzących z ap[illegible] kujących tekst oznaczają: 1. nazwę u[illegible] wczego, 2. numer nadawczy, 3. liczbę [illegible] w formie ułamka), 4. dzień mie[illegible] godzinę i minutę nadania. Урядові дати в заголовках телеграм, котрі походять з апаратів віддаючих текст друкованими буквами, означають: 1. назву уряду надавчого, 2. число надання, 3. скількість слів (зглядно в формі дроба), 4. день місяця, 5. годину і хвилю надання.

Gattung: / Rodzaj: / Р.

Eingangsnummer: / Liczba nadejścia: / Ч. надісланя: 017 10

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.
Zarząd telegrafów nie bierze na siebie żadnej zgoła odpowiedzialności za telegramy [illegible] mu do przesyłki lub doręczenia.
Управа телеграфів не бере на себе [illegible] ніякої відвічальности за телеграми, віддані до пересланя або доручення.

reichsratsabgeordneter

jaworski krakau studencka 14 -

Dienstliche Angaben: / Dopiski urzędowe: / Урядові замітки:

Telegramm — Telegram — Телеграма

aus — z — з

Aufgenommen von / Odebrano z / Відобрано з — auf Ltg. Nr. / na przewod. l. / провод. ч.

am / dnia / дня --/--191-- um / o / о — Uhr / godz. / год. — M. / m. / м. — Mittag / poł. / пол.

durch / через

Nr. / L. / Ч. zens wien 3.+ 384 18 3 5 20 =

um / o — Uhr / godz. / год. — M. / m. / м. — Mittag / poł. / пол.

tagesordnung kriegsleistungen kriegsschaeden ihre ankunft ist unbedingt nicht notwendig := dr czaykowski .+

Dr Ladislaus R. v. Czaykowski
Reichsratsabgeordneter
Wien I. Hotel Wandl

28

Galizien

Jaśnie Wielmożny Pan
Dr Władysław Leopold
Jaworski
Prezes Naczelnego Komi-
tetu Narodowego
Kraków
Studencka 14

Express

Wiedeń 9/X 1915

Sprawę Kolegi Ignacego dziś załatwiłem a taksamo nad sprawą poleconych mnie korespondentów czuwam. Dziś jadę na tydzień do Przemyśla. Proszę o słówko tam wiadomości jak zdrowie Kochanego Pana. Mam w Bogu nadzieję, że już jest dobrze i że wkrótce po moim powrocie tu się zobaczymy.

WPani ucałowanie rączek

Serdeczny uścisk dłoni

życzliwy sługa

[illegible]

Dr. Lad. [illegible] R. v. Czajkowski
Reichsratsabgeordneter

Wien I.

Hotel Erzherzog Carl.

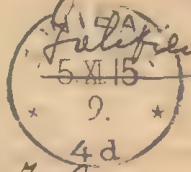

Galizien
5.XI.15
9.
4d

Jw Pan

Dr. Władysł. Leopold Jaworski
Prezes Nacz. Komit. Narodow.

Kraków

Studencka 14.

1,403

Wiedeń 5. XI. 15
Hotel Erzherzog Carl

Łaskawy i Czcigodny Panie Prezesie!

Gotów do usług porozumiałem się z Kol. Drem Rosnerem i w wiadomej sprawie zaopatrzenia Legionistów będziemy wspólnie działać. Prawdopodobnie może w poniedziałek będę w Krakowie.

Serdeczny uścisk dłoni

[illegible]

Dr Ladislaus R. v. Czaykowski
Reichsratsabg.

Wien I.

Hotel Erzherzog Carl

Express

press

Galizien

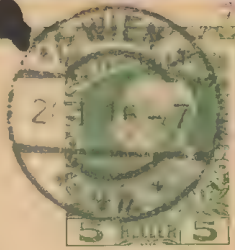

WIEN
2 1 16 - 7
5 HELLER 5

10

Jaśnie Wielmożny Pan
Dr Władysław Zaworski
Prezes Tajnego Komitetu
Narodowego

Kraków

Studencka 14

Wiedeń dnia 26.I.1916
Hotel Erzherzog Carl

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Pozwalam sobie donieść, że pan Goldschei-
der otrzymał uwolnienie zaś pan Bazylewski
nie może być uwolniony.

Jak zdrowie Kochanego Prezesa? Wyczekiwaliś-
my w piątek, lecz niestety później dowiedzie-
liśmy się, że Kochany Pan niezdrów.

Życząc prędkiego wyzdrowienia ściskam
serdecznie dłoń Kochanego Pana

Życzliwy sługa

[illegible]

2185

78

Wiedeń 31/III. 916
Hotel Czterzy Kor.

Dostawy i Czcigodny Panie Prezesie!

Miło mi donieść że:

a) Sprawa dostarczenia fiskna dla warsztatów w Krakowie jakkolwiek zachodziły pewne poważne trudności

będzie jednakowoż tą razą pomyślnie i bezzwłocznie załatwioną, o czem proszę Pana Pułkownika Sikorskiego zawiadomić,

b) sprawa należnych N.K.N. zwrotów jest w toku załatwienia. W tej sprawie muszę prosić o cierpliwość. Mam nadzieję że i ta sprawa odpowiednio zostanie załatwioną, jednakowoż mimo że ona wymaga wyjątkowo większego zajęcia się i pracy nie uważam zbytnie przyspieszanie za wskazane.

Ściskam serdecznie dłoń
kochanego Prezesa
przyjazny sługa

[illegible]

Dr. Ladislaus v. Czaykowski
Reichsrats-Abgeordneter
Wien, Erzherzog Carl

Jw. Panu

Ściskam serdecznie dłoń
przyjazny sługa

Czaykowski

Galicja

Express

5 HELLER 5

Jaśnie Wielmożny Pan

Leopold Władysław Jaworski
Jw. Pan i Dobrodziej

Kraków

Studencka 14

expres.

Wiedeń 9. V. 916
Hotel Erzherzog Carl

Czcigodny Panie Prezesie!

Przesłany mnie list wysłałem. Co do Księdza Biskupa Pelczara jestem zdania, że trzebaby JWny Jerzy Hrabia Mycielski, jeżeli możliwe osobiście się fatygował i rzecz całą co do komitetu opieki przedstawił. Chwilowo jestem niezdrów, powróciwszy nie mogłem inne sprawy jeszcze przypilnować. Możeby JWPan za przybyciem zajechał do Erzherzog Karl, a mógłbym więcej być w służbie i czuwać nad

Dr. Ladislaus [illegible] v. Czaykowski
Reichsrathsabgeord.
Wien I.
Hotel Erzherzog Karl

3
Express

Galizien

Jaśnie Wielmożny Pan
Dr. Władysław Leopold
Jaworski
Prezes Nacz. Kom. Nar.
Kraków
Studencka 14

Wiedeń 12. V. 916
Hotel Erzherzog Karl

Czcigodny i Kochany Panie Prezesie!

Od przyjazdu tu leżę chory w łóżku i wskutek tego nie mogłem wiadomą sprawę urgować. Mam nadzieję że najpóźniej we wtorek będę mógł przystąpić do czynu.

Ściskam serdecznie dłoń kochanego Prezesa
oddany sługa

Z. Zaleski

Wiedeń 2. VI. 916
Hotel Erzherzog Karl

Kochany i Czcigodny Panie
Prezesie!

Korzystam ze sposobności by przez Kolegę Zarańskiego przesłać Kochanemu Panu kilka słów. Przechorowawszy się porządnie byłem zaraz jak mnie to

tylko było możliwem u szefa sekcji
Jarzębeckiego, który mnie zakomunikował
że niestety sprawa zwrotu N.K.N.
wydanych na Legiony funduszów wobec
stanowiska Oberkommando nie ma
widoków powodzenia. Sądziłem więc, że
trzeba by i Exc. Biliński w tę sprawę
się wdał a otrzymawszy w tej mierze
na telegram do Zwłana wystosowany
potwierdzającą odpowiedź od Kolegi
Germana, odniosłem się do Eksc. Biliń-
skiego, który po przedstawieniu Mu całej
sprawy nie wierząc przyrzeczeniom Kro-

batino postanowił odnieść się listownie
do Jarzębeckiego. Narazie więc nic w tej
mierze zrobić się nie da, chyba że gdyby
JWPan tu był, spróbowaliśmy pójść we
dwójkę do Krohatina. Sądzę też, że tak
łatwo kapitulować nie należy i że na-
wet po otrzymaniu ewentualnie pisemnej
negatywy, trzeba ponowić żądanie
i starać się uzyskać przynajmniej za-
liczkę. Mówiłem też z Eksc. Bilińskim
i w drugiej sprawie co do Stamary
w Zohopanem. Według mego zdania
użycie domów na pomieszczenie czyto wojsk

czy szpitali postępuje na podstawie usta-
wy o świadczeniach wojennych a nie podsta-
wie umowy ze stroną. Gdy zaś wysokość czyn-
szu rzeczoznawcy ocenili nie przysługuje
stronie żadne dalsze urgowanie. To
moje zapatrywanie zakomunikowałem
Ekse. Bilińskiemu, który o ile mnie się zda-
je takowe podziela i zapewne w myśl tego
postąpi. Spodziewając się, że Kochany Pan
wkrótce tu będzie kończę serdecznem
uściśnieniem dłoni

oddany

[illegible]

Wiedeń 10. VI. 26
Hotel Erzherzog Karl

Kochany i Czcigodny Panie Prezesie!

Pan dorosły Straussky doręczył mnie list Kochanego Pana i przedstawił całą sprawę. Jeżeli Kochany Pan życzy mnie o zdanie to nie przeczę

dzając bynajmniej decyzyi Panów zdaje mnie się, że nie byłoby wskazane wdawać się w tę sprawę, a jakkolwiek zawsze jestem gotów do wszelkich usług muszę otwarcie powiedzieć, że z wielu względów nie mógłbym w tej sprawie interweniować.

Ściskam serdecznie Czcigodnego Pana

oddany sługa

[illegible]

Wiedeń 21.VI. 916
Hotel Erzherzog Karl

Czcigodny Panie Prezesie!

List JWPana odebrałem będąc na wy-
jezdnem do Przemyśla a wobec tego
wiadomą sprawą teraz zająć się nie
mogę. Skoro tylko wrócę nie omiesz-
kam być z służbą. Nie narzucam

mego zdania, sądzę jednak, że gdy nie go tylko Ekscelencya Biliński w tej sprawie interweniował, byłoby bardzo wskazanem żeby z Ischlu napisał list.

Ściskam serdecznie dłoń
JWPana Prezesa oddany
sługa
[illegible]

I

Wiedeń 3. VII. 916
Hotel Erzherzog Karl

Kochany i Czcigodny Panie Prezesie!

Wróciwszy z Przemyśla interweniowałem gdzie należało w dwóch sprawach a to
a) co do zwrotu wiedeńskiemu Samel-stelle Legionów kwoty 68000 K
b) co do zwrotu miliona wydanego przez Naczelny Komitet Narodowy na umundurowanie i inne potrzeby Legionów.

Ad a): W tej sprawie nie jest suma dokładnie udokumentowaną, musiano zarządzić pewne dochodzenia i jest już załatwioną o tyle, że Ministerstwo Obrony Krajowej odnosi się do Ministerstwa Wojny. W tych dniach będzie sprawa w Ministerstwie Wojny, gdzie o ile było możliwem już naprzód rzecz uprzedziłem. Mam nadzieję że Komitet w każdym razie zaliczkę otrzyma.

Ad b): Miałem sposobność przeczytać załatwienie w Ministerstwie Wojny. Pan Jarzębecki dla tej sprawy bardzo życzliwy kazał sobie przedłożyć akta

i dał mnie wygotowany już referat i przez
Niego przy mnie podpisany do przeczytania.
Ministerstwo Wojny wysyła do Naczelnego Ko-
mitetu odezwę, w której proszą o niektó-
re wyjaśnienia a udzielenie których
nie powinno być trudnem. Sprawa
ta ma teraz szanse powodzenia.
Ekscelencya Biliński po porozumieniu
się ze mną napisał do Pana Jarzębeckie-
go znany list, który wywarł korzystny
wpływ. List ten jest w aktach, był czy-
tany przez Pana Krobatina a Minister-
stwo Wojny po otrzymaniu wyjaśnień

Komitetu albo odniesie się do Cieszyna albo bez odniesienia się zaliczkę udzieli. Pan Zarzębecki jest jaknajlepiej dla tej sprawy usposobiony, jednak jak Mu się uda rzecz przeforsować nie mógł mnie upewnić. W każdym razie rzecz polepszyła się na dobre i muszę przyznać, że należy to przypisać według mego zdania znakomicie napisanemu listowi Ekscelencji Bilińskiego. Niestety szwankuję z powodu przemęczenia i proszę mnie wierzyć bardzo ciężkiej pracy na zdrowiu. Z Niecierpliwością uległem

II

naciskowi lekarzy i muszę pojutrze jechać do Marienbadu. Niemiłe jest to dla mnie, gdyż dotąd po żadnych Badach jeszcze nie jeździłem. Byłoby o niejednem pomówić co jednak pozostawić muszę aż do powrotu. Notuję dla wiadomości Kochanego Pana może niezupełnie obojętny jeden fakt. Przed dwoma tygodniami przyjechał oddany nam Poseł węgierski partyi niezawisłości Hrabia Battyani. Pragnął widzieć się z Ekscelencyą Bilińskim z którym jest już od dawna w dobrych stosunkach i poznać się z Kochanym Panem. Gdy Panów nie zastał, odesłano go do mnie.

W rozmowie wyjaśniłem nasze stanowisko, podniosłem, że nie dobre wrażenie zrobiły rokowania Węgrów z Posłami wiedeńskimi a z pominięciem nas i mówiliśmy o mowie Tiszy. Partya niezawisłości jest niezadowoloną z mowy Tiszy, głównie z tego powodu, że nie wspomniał nic o niepodzielonem Królestwie co oni w interesie Węgier uważają za bezwarunkowo konieczne a to tak dalece że w tym kierunku pragną dalszą akcyę po porozumieniu się z nami prowadzić. Ze względu na obecne urlopy i czas żniw odłożył na moją propozycyę dalsze porozumienie się na czas w drugiej

III

Połowie sierpnia. Zdaje mnie się, że o ile to dla mnie było możliwem wobec nieobecności Panów, załatwiłem rzecz, nie przesądzając w niczem dalszej akcji a i nie zrażając wspomnienia Bottyaniego dla nas w ten sposób jedynie właściwy i polityczny.

Ściskam serdecznie dłoń Kochanego Pana oddany sługa

[illegible]

Die Daten im dienstliche ... mittels Typendruckappar... tigten Telegramm bede... Namen des Aufgabeamtes, ... gabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und ... die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: ..... Eingangsnummer

Die Telegraphenverwaltung übernimmt ... lich der ihr zur Beförderun... tellung übergebenen Telegramm ... immer geartete Verantwortun...

= d = rp 10- praesident jaworski krakau

studencka 14=

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. .....

am ..... 191... um ..... Uhr ..... M. ..... Mitt.

durch: .....

d zens wien 49-4654 17 30 4.30 n

um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.

erinnere bestellung des sales fuer montag acht uhr abends

= czaykowski ="

D. S. Nr. **769.** (Auflage 1915.)

Bibl. Jag.

Wiedeń 8/12. 916
III Keilgasse 14

Łaskawy i Kochany
Panie Prezesie!
Pozwalam sobie do-
nieść że podanie Pani
Migoniowej uzyskało
Najwyższą sygnaturę.
i zostało odesłane
do min: oświaty.
Co się zaś tyczy
!

sprawy Kierowskiego
to tej dotąd tu
niema.
Wspominał mnie
Staś Starościeński na
ostatniem posiedzeniu
koła że kochany Tam
był cierpiący; - lecz
nie wątpię że już jest
dobrze. Żałowałam że
ominęła mnie
sposobność widzenia

się z Kochanym Panem

Składając JW Pani

malowanie ręczek

ściskam serdecznie

dłoń Kochanego Pana

oddany sługa

W. Szczyrowski

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: ..... Eingangsnummer: 1924

abgeordneter jaworski

krakau studenca 14=

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der Beförderung oder Bestellung der ihnen Telegramme keine wie immer Verantwortung.

Wieder [illegible]

[illegible]

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. ...

am ..../.... 191.... um 11 Uhr 57 M. Mitt.

durch: .....

wien 4958 19 29 7/20- hn =) aufgegeben am ..../.... 191.... um .... Uhr .... M. .... Mittag.

bitte zur sitzung konservativer gruppe zwejten jaenner 3,- uhr

nachmittag walnerstrasze 1= dr czaykowski +

D. S. Nr. 760. (Auflage 1915.)

KRAKÓW
30 VII 16

Monachium d. 26.3.1915

434

Najczcigodniejszy Panie Prezesie!

Przed wyjazdem p. S. mam właśnie tylko tyle czasu, żeby w paru słowach donieść:

1) co do Eksc. B., że hrabina B. napisała list do hr. C., (który p. S. ze sobą bierze), z poleceniem albo pójścia wprost do Eksc. B. albo, żeby nie zwracać zbytnio uwagi, wyznaczenia gdziekolwiek

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark

TELEPHON 5360.

Wien 8. 5 191

611

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark

TELEPHON 5360.

Wien. 191

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: ..... Eingangsnummer: 123

= jaworski wien

neuthorgasze 9 dritter stock

698

PREZYDYUM N. K. N.
Wpłynęło dnia 26/V. 1915
3430/Pr.
Załatwiono

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

M 23
26 MAJ 1915
RBL

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. .....
am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.
durch: .....

woerishofen 234 32 26 11/50 m = ... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.

= obwohl laengst reisefertig muss warten weil schwierigkeiten nicht alle beseitigt fahre morgen nachmittags viertes mal muenchen hoffe diesmal nicht vergebens werde abreise dann sofort mitteilen = czerkawska .+

D. S. Nr. 769. (Auflage 1914.)

Bibl. Jag.

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360

Wien, 19. 6. ..... 1915.

sali,

3)

żeby wybrali delegata, lub delegatów, którzy tę rezolucyę Najjaśniejszemu Panu wręczą,

4)

i prosić będą Najjaśniejszego Pana o pozwolenie przedstawienia żądania Polaków i w Berlinie.

***

Wörishofen d. 15. 8. 1915 —

1068

Wielmożny Panie Prezesie!

Donoszę, iż zaraz po powrocie, t. j. w środę 11go, poczyniłam na każdy wypadek starania, aby ewentualną rozmowę tam, gdzie z początkiem czerwca jeździłam, przygotować i ułatwić — mam nadzieję wkrótce zdać z tego sprawę.

Z głębokiem poważaniem

H. Czerkawska

+++

Wörishofen d. 18.9.1915 —

JWielmożny Panie Prezesie!

Dla dokładności zaznaczam, że telegramu zapowiedzianego z Krakowa dotąd nie otrzymałam — tymczasem główny reprezentant, do którego Pan Prezes wybierał się, bawił tego tygodnia w Monachium — skorzystałam z tego, aby przez tutejszego rzecznika wywiedzieć się dokładnie o obecnem usposo-

bieniu — otóż Bogu dzięki dotąd
nic się nie zmieniło, t.j. trwają
dalej w zamiarze przychylenia
się do naszych życzeń, jak to
baron wtedy po powrocie zako-
munikował.
Pozatem nieustające starania
odniosły ten skutek, że tu pra-
wie wszyscy, a od niedawna na-
wet i głowa tutejszej rodziny,
popierają nasze życzenia, co
jest niemałym atutem — żebyż
tylko nasi krewni w Kr. nie

popsuli wszystkiego tem upie-
raniem się przy swoich wprost
już nam teraz szkodliwych uto-
piach, które są jedynie wodą
na młyn nieprzyjaznych nam
osób i mogą wywołać wiele
dotkliwych następstw!

Z wysokiem poważaniem

H. Czerkawska

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendru[illegible] ausgefertigten Telegram[illegible] deuten: 1. den Namen des Aufg[illegible] gabenummer, 3. d[illegible] in Bruchform), 4. [illegible] nat[illegible] 5. die Stunde und [illegible] der A[illegible]

Gattung: ..... Eingangsnummer: 1505

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme [illegible] geartete Verantwortung.

ro 10÷ jaworski studencka 14, krakau =

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf I. tg. Nr. ..... am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mitt.

durch: ..... LOND

28 XI 15

zs wien 1:/12,-3067-(19)--(28-)-4, aufgegeben am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.

sind sie naechstens in krakau zu treffen bitte antwort sofort =

czerkawska hotel ungarische krone =

1518

D. S. Nr. 769. (Auflage 1914.)

***

Wiedeń d. 19.12.1915 —

Wasza Ekscelencyo!

Najmocniej przepraszam, że ośmielam się zająć trochę czasu tym listem, jednak może byłoby z korzyścią dla naszej sprawy, aby Wasza Ekscelencya dokładnie był poinformowany na wypadek gdyby w toku jutrzejszej dyskusyi ktoś wspomniał o zarzutach czynionych ks. biskupowi Bandurskiemu z powodu jego rzekomego

wystąpienia przeciw Ks. biskupowi
Krakowskiemu. Kopia mego listu
z 12 grudnia b. r. którą załączam po-
wiadomi najdokładniej o całej rzeczy.
Posyłam ją dla wyłącznie prywatne-
go użytku Waszej Ekscelencyi, ażeby
Wasza Ekscelencya wiedział, jak się
rzecz miała na wypadek, gdyby ją kto
poruszył. Inaczej proszę serdecznie
o niej nie wspominać.
Łączę wyrazy najwyższego poważania

Helena Czerkawska

+++

Kropik

Wien d. 12.12.1915 —

Euer Hochwürden!

Wie Euer Hochwürden bereits wissen, war ich im Mai d. J. bei Seiner Eminenz dem Hochwürdigsten Herrn Fürsterzbischof Kardinal Friedrich G. Piffl in Angelegenheiten unserer polnisch-katolischen Sache. Bei dieser Gelegenheit habe ich, da ich nicht die Ehre hatte den Hwst. Herrn Fürstbischof von Krakau den Fürsten Sapieha persönlich zu kennen, Seine Eminenz gebeten, ob er nicht die Gnade hätte, wenn es ihm möglich wäre, die Aufmerksamkeit des Hwst. Herrn Fürstbischofs darauf zu lenken, dass es angezeigt wäre, wenn die Krakauer Zeitung „Głos Narodu" ihre nicht ganz freundliche Haltung gegenüber dem Obersten Nationalkomitee aufgeben möchte. In so schweren Zeiten ist jedes Hervorheben der Meinungsverschiedenheiten der gemeinsamen Sache schädlich und wo nur immer möglich zu beseitigen.

Im Laufe des Gespräches habe ich bedauert, dass ein so höchstverdienter und heiliger Kirchenfürst wie Fürstbischof Sapieha, die Aktion des Obersten Nationalkomitees, dessen polnisch-

nationaler Kampf gegen Russland, zugleich ja auch ein Kampf für die katolische Sache ist, nicht unterstützt.

Bei Gelegenheit meines Aufenthaltes in Wien im August d. J. habe ich erfahren, dass jemand erwähnt haben soll, ich wäre vom Bischof von Bandurski zu Seiner Eminenz dem Hwst. Herrn Kardinal von Wien geschickt worden, um dessen Aufmerksamkeit auf die angebliche, sogenannte „russische" Orientation des Fürstbischofs von Krakau zu lenken. Nachdem weder der Bischof v. Bandurski mich mit einem solchen Auftrage zu Seiner Eminenz geschickt hat, noch ich mich zu einer solchen Mission verwenden liesse und es auch niemand einfallen könnte, dem Hwst. Herrn Fürstbischof von Krakau russenfreundliche Gesinnungen anzudichten, habe ich nachstehenden Brief an Hwst. Herrn Bischof v. Bandurski gerichtet:

Wien d. 10. 8. 1915.

Hochwürdigster Herr Bischof!

Knapp vor meiner Abreise erfahre ich zu meinem grössten Befremden, dass jemand hier in Wien erzählt haben

soll, ich hätte im Auftrage Eurer Bischöflichen Gnaden Seiner Eminenz dem Hochwürdigsten Herrn Kardinal von Wien von russophilen Anschauungen des Fürstbischofs Sapieha erwähnt! Ich begreife nicht, wie ein solches Gerücht entstehen konnte — ich habe nie etwas Ähnliches weder Seiner Eminenz, noch zu irgendjemand gesagt! Wie es Eurer Bischöflichen Gnaden bekannt, war ich bei Seiner Eminenz in einer ganz anderer Angelegenheit; nach Erledigung derselben, habe ich von der patriotischen und opferwilligen Tätigkeit des Obersten Nationalkomitees erwähnt, indem ich zugleich nur bemerkte, wie schade es sei, dass ein so hochverdienter und einflussreicher Kirchenfürst wie der Fürstbischof Sapieha, die Tätigkeit des Obersten Nationalkomitees, dessen Kampf gegen Russland zugleich ein Kampf für die katolische Sache sei, nicht unterstützt.

Bitte zu vergeben, dass ich davon heute erwähne, aber auch ungerechtfertigten Gerüchten, muss man die Wahrheit sofort gegenüberstellen.

Mich zu Füssen Eurer Bischöflichen Gnaden legend, küsse ich Ihre ehrwürdigen Hände

Helene v. Czerkawska m. p.

Als ich neuerdings Ende November nach Wien kam, erfuhr ich, dass Seine Exzellenz der Hochwürdigste Lemberger Erzbischof Bilczewski dem Hwst. Herrn Bischof von Bandurski geschrieben hatte, dass Seine Eminenz der Kardinal Fürsterzbischof von Wien dem Hwst. Erzbischof Bilczewski mitgeteilt und ihn gewarnt hat, dass der Hwst. Bischof von Bandurski mittelbar (durch dritte Person) bei ihm einen von unseren Bischöfen wegen angeblicher antistaatlicher Orientation denunziert hat.

Nun begab ich mich sofort zu dem Hochwürdigsten Herrn Kardinal von Wien, erinnerte an das Gespräch im Mai, erzählte von dem Briefe des Hwst. Erzbischofs Bilczewski und bat Seine Eminenz um die gnädige Richtigstellung der Tatsachen. Seine Eminenz, der das erwähnte Gespräch im Mai im Gedächtnis behalten hatte, versprach in einem Briefe an Ihre Exzellenzen die Hochwürdigsten Bischöfe Bilczewski, Theodorowicz und Fürsten Sapieha festzustellen, dass weder der Weihbischof v. Bandurski irgendjemanden mit irgendeiner Beschuldigung des Fürstbischofs Sapieha geschickt hat, noch ich irgendetwas Ähnliches gesagt habe.

Ich bitte nun Euer Hochwürden wärmstens, so gütig zu sein,

2)

bei Sr Eminenz dem Fürstkardinal zu befürworten, dass falls die Briefe an Ihre Exzellenzen die Bischöfe noch nicht abgesendet sind, Seine Eminenz die Gnade hätte dieselben baldmöglichst abzusenden. Hochwürdigster Bischof v. Bandurski leidet viel durch den so unbegründeten Vorwurf der ihn getroffen — es ist ja so schwer im Verdachte zu stehen, etwas gemacht zu haben, was so sehr allen eigenen Überzeugungen, der Natur und dem ganzen Leben eines Menschen wiederstrebt. Auch mich trifft dieses Missverständnis auf's Peinlichste, möge der liebe Gott helfen, dass die Wahrheit in dieser Sache jedes Missverständnis, jedes ungerechfertigte Misstrauen behebe!

Mit ausgezeichnetster Hochachtung

dankbarst ergebene

Helene v. Czerkawska

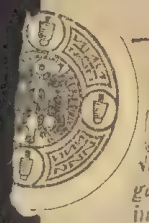

...e Daten im dienstlichen Eingange de... ...ittels Typendruckapparates ausgefer... ...gten Telegramme bedeuten: 1. den ...amen des Aufgabeamtes, 2. die Auf... ...gabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.	... Eingangsnummer: ... jaworski studencka 14 krakau =	Die Telegraphenver... ...g übernimmt ...lich der ih... Beförderung ...tellung über... ...Telegramme ...immer gem... ...antwortung.
Dienstliche Angaben:	Telegramm aus	Aufgenommen von ... auf Ltg. Nr. ... am ... 191... um ... Uhr ... M. ... Mitt. durch: ...

zens wien 1 abt 12 .+ 4774 14 22/1 9 hn = ... Uhr ... M. ... Mittag.

wann kommen sye wien ich werde wahrscheinlich mittwoch

krakau = czerkawska. +

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360.

Wien, 24. 2. 1916.

niał mi o projekcie nawiązania bez-
pośrednich stosunków handlowych
między Królestwem a firmami ka-
tolickiemi we Wiedniu i Austryi i
prosił o poparcie gdzie trzeba.
Drogę mam najlepszą, bo prezesa
wszystkich kupieckich związków
katolickich. P. Librowicz zrobił na
mnie dobre wrażenie, radabym
pomódz, ale go nie znam, więc
proszę o łaskawą wskazówkę, czy
mogę p. Librowicza z całą śmiałością
polecić owemu prezesowi. Gdyby
Pan Prezes nie mógł mi udzielić
wskazówki, to proszę wymienić mi

łaskawie osobę we Wiedniu, któraby mi mogła dać potrzebne informacye — bardzo przepraszam, ale proszę o odpowiedź telegraficzną — w razie potakującym wystarczy słowo „empfehlenswert".

Z najwyższem poważaniem

H. Czerkawska

Sprawa Samarytanina etc. jest na najlepszej drodze, bo znalazła życzliwość Ks. Lichtensteina, więc zapewne obej-

2031

dzie się bez mojej interwencyi.
We Wiedniu zostanę zdaje się do 4go
marca — a Pan Prezes nie wybiera
się obecnie tutaj?

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360.

Wien, 26. 2. 1910.

2040

ta u naszych jest niepopularną. Ks. biskup B. będzie z pewnością łaskaw powtórzyć mi relacyę. Powód, dla którego chciałabym znać przyczyny niepopularności, jest następujący: jak się dowiaduję, stosunki przemysłowo-handlowe z Królestwem, naturalnie żydowskie, nawiązuje tu na większą skalę niejaki Lemberger, Schwarzenbergplatz – otóż ja myślałam, że lepiej nawiązywać stosunki z katolickiemi firmami austryackiemi, skoro i tak z żydowskiemi, i co za tem idzie: z zagranicą, nawiązane będą. Tyle dla wyjaśnienia mego –

powtórnego telegramu. P. Librowicz nie ma, jak uważam, pretensyi, żeby w tej sprawie był głównym czynnikiem, zwrócił tylko uwagę na to, co się rozpoczyna i mając przed wojną bardzo rozgałęzione stosunki handlowe z Królestwem ofiarował swoje usługi.

Przepraszając najmocniej za ponowny trud pozostaję

Z najgłębszem poważaniem

H. Czerkawska

15716

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Eingangsnummer:

praesident jaworski
studencka 14 krakau

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer [illegible] Verantwortung.

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ... auf Ltg. Nr.
am ... 191 ... um ... Uhr ... M. ... Mitt.
durch: ...

zens wien 1 abt 12 + 7224 13 26/2 9/20 n = ... um ... Uhr ... M. ... Mittag.

= besten dank werde rat befolgen bitte jedoch bischof bandurski womoeglich gruende mitzutejlen =

czerkawska +

D. S. Nr. 769. (Auflage 1915.)

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360.

Wien, 16. 3. 1916

2095

Wielmożny Panie Prezesie!

Szczęśliwą jestem z okazyi, że mogę przesłać tych parę słów — sprawa p. Tadeusza C. postawioną jest Bogu dzięki, ile można było, jak najlepiej i poczynione starania, aby po drodze do ostatecznego załatwienia, nie dostała się nigdzie w nieprzychylne ręce.
Ze strony, gdzie znalazłam łaskawe poparcie, zapytano mnie jaką osobistość mogłabym wymienić, któraby w danym razie, ewentualnie

jeżeli zajdzie potrzeba, Armee Ober-
kommando mogło zapytać o p. C.
Zapytany przezemnie brat tegoż
na kogo miałabym się powołać,
podał mi po porozumieniu się
z Abrahamowiczem następujących
panów: Abrahamowicza, Korytow-
skiego, ewentualnie ks. arcybiskupa
Bilczewskiego i hr. Stürgha. Mnie
się zdaje, że dla naszej sprawy pol-
skiej byłoby najkorzystniej, gdyby odda-
ną ewentualnie opinię o p. C. zawdzię-
czano Wpanu Prezesowi i dlatego
proszę o pozwolenie wymienienia
Wpana Prezesa jako tę przedewszyst-
kiem osobistość, która ewentualnie
będzie pytaną, czyteż u której będzie

zasięgniętą opinią o p. C. Z rozmowy z bratem zauważyłam wielką wdzięczność dla mnie za starania w tej sprawie — radabym tę wdzięczność przelać na Pana Prezesa. Na moje zapatrywanie wpływa także okoliczność, iż, jak mi powiedziano, przy ostatnich pertraktacyach w Krakowie zawarowano sobie zajęcie się ze strony Koła i N. K. N. sprawą p. C.

Bardzo proszę po otrzymaniu tego listu o odpowiedź telegraficzną dringend „dobrze" lub „nie", bo jutro, w piątek pod wieczór mam

dać odpowiedź osobie sprawę po-
pierającej.

Z najwyższem poważaniem

Helena Czerkawska

We Wiedniu zostanę do 25go marca.

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell Buchform), 4. den Monatstag und die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: _____ Eingangsnummer: 1132

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immergeartete Verantwortung.

rp 10÷ president jaworski
studencka vierzehn krakau =

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ... auf Ltg. Nr. ...
am ... 191... um ... Uhr ... M. ... Mitt.
durch: ...

Wien 1/12.÷9087 12 18 11 55.-

...gegeben am ... 191... um ... Uhr ... M. ... Mittag.

wie lange blejben sye krakau czerkawska ="

L. S. Nr. **769.** (Auflage 1915.)

+++

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360.

Wien, 28. 7. 1916

JWielmożny Panie Prezesie!

Dostałam dziś zaproszenie do Sch. jadę tam o 3ciej – życzenie było, żebym została do jutra. Proszę bardzo jeżeli tylko możliwe być u mnie o 2giej, najpóźniej o 1/2 do 3ciej i wierzyć że ważne powody skłaniają mnie do widzenia się koniecznie JWPanem Prezesem nim tam dziś pojadę.

Z wysokiem poważaniem

H. Czerkawska

+++

Wiedeń d. 29.7.1916.
Sobota

Wielmożny Panie Prezesie!

Dowiedziałam się (gdzie wczoraj byłam) wiele ważnych szczegółów, między temi, parę autentycznych niestety b. niepomyślnych faktów co do Jag. Beth. Hol. i Bur. Uważając, że są one niezmiernej doniosłości dla Panów, mianowicie co do kierunku przyszłej Ich akcyi, skróciłam mój tam pobyt, żeby Wpanu Prezesowi zakomunikować wszystko jeżeli możliwe jeszcze przed dzisiejszą sesyą. Wiem, że Wpan Prezes bardzo zajęty i przykro mi, że czas muszę zabierać, jednak mam nadzieję, że Wpan Prezes uwzględni moje pobudki, nie zechce lekceważyć ani moich najlepszych dla sprawy chęci, ani też osoby która mi wspomnianych wiadomości udzielić raczyła i uwiadomi gdzie i kiedy moglibyśmy się widzieć. Wystarczy słowo przez mego posłańca.

Z wysokiem poważaniem

H. Czerkawska

Memor. już w rękach wiadomych – toż samo pro-

pisałam już w krótce co do przyjęcia depeszy przez B. – co do tego (będę znowu zaproszona na jakiś wieczór), radabym koniecznie zasięgnąć dalszych wskazówek.

+++

ST. STEFAN-HOTEL
(HOTEL KÖNIG VON UNGARN)

WIEN

19. September 1906

JWielmożny Panie Trezesie!

Przyjechałam przed chwilą, żeby się widzieć z JWPanem Trezesem — proszę o łaskawe uwiadomienie przez mego posłańca, kiedy JWPan Trezes będzie mógł mnie odwiedzić.

Z głębokiem poważaniem

Helena Czerkawska

Hotel ten tuż koło Kościoła Św. Szczepana

+++

ST. STEFAN-HOTEL
(HOTEL KÖNIG VON UNGARN)
WIEN

Tel. 860

21. Sept. 1916
godzina 3cia

Wielmożny Panie Prezesie!

Bardzo proszę o łaskawe uwiadomienie mnie przez mego posłańca, kiedy JWPan Prezes mógłby mnie dziś odwiedzić, — byłabym rada, gdyby to było zaraz możliwe, ale zastosuję się najchętniej i do każdej innej godziny.

Z głębokiem poważaniem

Helena Czerkawska

+++

FERDINAND HESS'

ST. STEFAN-HOTEL

(HOTEL KÖNIG VON UNGARN)

WIEN

21. Września 6
czwartek.

J. Wielmożny Panie Prezesie!

Wyobrażam sobie jak bardzo zmęczony musi być Pan Prezes po dniu dzisiejszym? Mimo to, w razie wyjazdu Jego jutro rano, muszę prosić raz jeszcze o chwilę rozmowy dzisiaj – wydaje mi się to koniecznem – czekać będę choćby do 10tej.

Z głębokiem poważaniem.

Helena Czerkawska

***

Kraków d. 5-10. 1916

Pension Varsovie
Ul. Radziwiłłowska L. 13.

Czwartek

JWielmożny Panie Prezesie!

Przesyłając na życzenie wiadomy projekt odezwy, proszę bardzo o łaskawe wyznaczenie mi godziny, kiedy mogłabym widzieć się jeszcze z JWPanem Prezesem – wobec odległości mego pensyonatu, najlepiej by łoby w biurze lub w domu u WPana Prezesa – godzinę 5tą do 6tej mam już zajętą – wieczór prawdopodobnie wyjadę z powrotem do Wiednia.

Z głębokiem poważaniem

Helena Czerkawska

+++

131

FERDINAND HESS'
ST. STEFAN-HOTEL
(HOTEL KÖNIG VON UNGARN) Tel. 860

SCHULERSTRASSE 10. WIEN TELEPHON

Wien, am 2. 11. 1916
czwartek

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Z powrotem we Wiedniu, radabym bardzo wiedzieć, kiedy JWPan Prezes będzie łaskaw mnie odwiedzić — dziś wieczór między 8mą a 9tą byłoby najlepiej — w ten sposób miałabym jutro więcej czasu na przygotowanie co ewentualnie będzie wskazane.

Z głębokiem poważaniem

Helena Czerkawska

W sobotę być może, że wyjadę do Bawaryi.

FERDINAND HESS'

ST STEFAN-HOTEL

(HOTEL KÖNIG VON UNGARN) Tel. 860

WIEN

11.12. 1906

Wielmożny Panie Prezesie!

Mam wiadomości niezmiernej wagi — pozatem wiadoma osoba dziś wyjeżdża — otrzymałam uwiadomienie że o 12tej będę mogła co zechcę jeszcze dla niej oddać — muszę się zatem natychmiast widzieć z Wpanem Prezesem, inaczej nie zdołam już przygotować ewentualnie sprawozdania.

Z prawdziwem poważaniem

W. Czerkawska

Proszę ten list zaraz zniszczyć

+++

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTATTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

TELEPHON 5360.

Wien, 13. 4 1917.

Wielmożny Panie Prezesie!

Dowiaduję się, że Pan Prezes we Wiedniu, z czego bardzo rada jestem, mam bowiem parę ważnych rzeczy do zakomunikowania, które ze względu na sprawę powinien Pan Prezes koniecznie wiedzieć – proszę zatem jeżeli tylko będzie możliwe o łaskawe odwiedziny.

Z wysokiem poważaniem

Helena Czerkawska

Dziś o 11tej wezwana jestem do pałacu zatem nie wrócę do hotelu, aż do godz. 1szej

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTATTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

Interurb. Telephon 5360.
Telephon 6331.
Postverkehr-Scheck 148.812

Wien, d. 26. 4. 1917

Wielmożny Panie Prezesie!

Muszę się z Panem Prezesem widzieć – czy byłoby to możliwe zaraz u mnie w hotelu. Proszę o odpowiedź ustną przez posłańca –

Z głębokiem poważaniem

H. Czerkawska

***

HOTEL UNGARISCHE KRONE
H. MACH
WIEN
I. SEILERSTÄTTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

Interurb. Telephon 5360.
Telephon 6331.
Postverkehr-Scheck 148.812

Wien, d. 15. 5 1917
Wtorek

Wielmożny Panie Prezesie!

Przyjechałam dziś w nocy – radabym jak najrychlej widzieć się z Panem Prezesem – czy byłoby to możliwe dziś między 9tą a 11tą rano? Proszę o odpowiedź ustną przez posłańca.

Łączę najuprzejmiejsze wyrazy z głębokiem poważaniem

H. Czerkawska

HOTEL SASKI, KRAKÓW
NUMER TELEFONU 37.

***

Pokój Nr 12. I p. Kraków, dnia 23.5. 1917

Wielmożny Panie Prezesie!

Przed chwilą przyjechałam, mam ważną wiadomość – muszę zaraz się widzieć – proszę uprzejmie o odpowiedź ustną przez posłańca, czy mogę oczekiwać Pana Prezesa u mnie w hotelu, czy też będzie Mu dogodniej, żebym przyszła na Studencką lub do N.K.N. – zależy mi na pośpiechu, bo mam bezwłocznie wysłać depeszę – łączę najlepsze wyrazy dla Obojga najzacniejszych Państwa –

Z wysokiem poważaniem

H. Czerkawska

W południe wyjeżdżam do Królestwa

Bibl.

+++

141

HOTEL UNGARISCHE KRONE

H. MACH
WIEN
I. SEILERSTATTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

Interurb. Telephon 5360.
Telephon 6331.
Postverkehr-Scheck 148.812

Wien, d. 19. 6. 1917

Wasza Ekscelencjo!

Jeździłem umyślnie na Südbahnhof, żeby się upewnić co do pociągu do Laxenburga bo na tej linii teraz codzien nie są zmiany — Dobrze się stało bo pociąg ów o 4.20. od 1go czerwca nie ma połączenia z Mödling — Są zato dwa wprost do Laxenburga bez przesiadania się w Mödling, a mianowicie:

Odjazd o g. 3.00 z Wiednia
przyjazd g. 3.47 do Laxenburga
i:
Odjazd 4.50 z Wiednia
przyjazd 5.37. do Laxenburga

Gdyby Ekscelencya wyjechał tym drugim
to czasu na dojście do zamku jest do-
syć, bo to zaledwie 10 minut od dworca
przez park.
Prócz tych dwóch pociągów wprost, jest
jeszcze jeden z przesiadaniem w Mödling
Odjazd 3.35 z Wiednia

+++

HOTEL UNGARISCHE KRONE
H. MACH
WIEN
I. SEILERSTATTE Nr. 20.
Nächst der k. k. Oper, Ringstraße und dem Stadtpark.

Interurb. Telephon 5360.
Telephon 6331.
Postverkehr-Scheck 148.812

Wien, d. 21. 6. 1917
Czwartek

Wasza Ekscelencyo!

Donoszę, że dziś w ciągu dnia będę miała sposobność przedłożyć, coby okazało się jeszcze potrzebne, proszę zatem, jeżeli możliwe, o łaskawe odwiedziny przed południem – odpowiedź ustna przez mego posłańca wystarczy –

Z najszczerszem poważaniem

H. Czerkawska

151

Wiedeń d. 12.12.1917.

Wasza Ekscelencyo!

Na wyjezdnem do Lublina posyłam w załączeniu odpis wiadomego referatu a propos soli przy tej sposobności pozwalam sobie

trudów i liczę, że Wasza Ekscelencya zechce łaskawie wysłuchać mej prośby? Dotąd nie wysłali mi, dziecię chorego z powrotem z Lublina, teraz rozchodzi się o przyjęcie.

Łączę wyrazy szczerej przyjaźni i poważania

H. Czerkawska

1972

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (event. in Bruchform), 4. den Monatstag und die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: ..... Eingangsnummer: .....

praesident jaworski studencka

vierzehn krakau =

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme weder irgendwelche Verantwortung.

311

Dienstliche Angaben:

Telegramm

Aufgenommen von ..... laufd. tg. Nr. ..

am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mitt.

durch: .....

= zens: wien 16+ 4450 10 30 11 40=

..... Nr. ..... Taxw. ..... (W ..... Ch. .....) aufgegeben am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.

bitte sofort versprochenen artikel = czerkawska =

..... Nr. 769. (Auflage ...)

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5 die Stunde und Minute der Aufgabe.

Urzędowe daty [illegible] telegramów, pochodzących z aparatu [illegible] tekst oznaczają 1. nazwę urzędu [illegible], 2 numer nadawczy, 3. liczbę słów [illegible] w formie ułamka), 4. dzień miesiąca [illegible] minutę nadania.

Урядові дати в [illegible] телеграм, котрі походять з апаратів [illegible] текст друкованими буквами, означ[illegible] назву уряду нада[illegible]чого, 2. число [illegible]. скількість слів (англійське в формі др[illegible]. день місяця, 5. годину [illegible]лію надання.

Gattung / Rodzaj / Pid: [illegible]

Eingangsnummer / Liczba nadejścia / Ч надіслана: [illegible]

- JAWORSKI Studenske

Czerpnaście Krakau -

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

Zarząd telegrafów nie bierze na siebie żadnej rękojmi odpowiedzialności za telegramy oddane mu do przesyłki lub doręczenia.

Управа телеграфів не бере на себе [illegible] якої відпвідальности за телеграми [illegible] до пересилання або доручення.

Dienstliche Angaben:
Dopiski urzędowe:
Урядові замітки:

Telegramm — Telegram — Телеграма

aus — z — з

Aufgenommen von / Odebrano z / Відобрано з [illegible] aufgegeben Nr. / nadawczy Nr. / Відправ. ч. [illegible]

Tag / dzień / дня [illegible] - 191 - um / o / о [illegible] Uhr / godz. / год. [illegible] M / m / м. [illegible] Mittag. / poł. / пол.

Durch / przez / через [illegible]

L. 218 - 2 B.

MAŃCZUKOWSK

Zens Berlin 261 24 1 7/46 - [illegible] W / sł / сл. [illegible] Cb / sz / сл. [illegible] aufgegeben am / nadany dnia / надано дня [illegible] - 191 [illegible] um / o / о [illegible] Uhr / godz. / год. [illegible] M / m / м. [illegible] Mittag. / poł. / пол.

bitte sofort mitteilung wenn sie nicht zurueckkehren

baldige rueckkehr voraussichtlich notwendig naechsten sonntag

wird sie dort bei besuchen - Czerkawskie. Friedrichshof +

[illegible] 759. (D.-poln.-ruth.) (1910.)

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag u. 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: 44 Eingangsnummer:

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

jaworski wien waehringerstr 33 =

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. .....
am ../. 191 um ... Uhr ... M. ... Mitt.
durch: .....

M 29
29 MAI N
MARCHT

muenchen 3624 9 8 50 = an am ../. 191 um Uhr .... M. .... Mittag.

werde heute rejse antreten = czerkswoka .+

L. S. Nr. **769.** (Auflage 1914.)

ZENSURIERT

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: 71 Eingangsnummer: 23

jaworski wien

waehringerstr 33= 365

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

Dienstliche Angaben:

Telegramm aus 365

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. ..... am ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mitt. durch .....

N.-23 18/3-V C7

muenchen 1752 35/34 18/3 8/16= ..... 191 ..... um ..... Uhr ..... M. ..... Mittag.

da meine mutter wohl kann ich hier noch eine woche bleiben falls fuer familienangelegenheit nuetzlich bin von herzen gerne bereit dies zu tun vetter in b weiss es bereits = czerkawska .+

D. S. Nr. 769. (Auflage 1914.)

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: .....

Eingangsnummer: 173/23

Jaworski

Neutorgasse 15

Wien.

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

a/ V

Dienstliche Angaben:

1019.

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr. 10/8

am ... / ... 191 ... um ... Uhr ... M. ... Mitt.

durch: P.

Wofrishofen ..... Nr. 13 Taxw. 78 (W ... Ch ...) aufgegeben am 10/8 191 um 1 Uhr ... M. ... Mittag.

ich wurde gestern berufen bekam weisung dass reise zwecks vertraulicher präliminärer aussprache unserer wünsche unbedingt geboten und unverschiebbar dieselbe dort sogar erwünscht sonst gefahr dass man anderswo auskunft sucht übermorgen kehrt herr freund dorthin zurück will unsere wünsche vortragen wird auch kruczec sehen bitte unverzüglich bescheid was sagen soll waere es möglich dass vetter denselben morgen hierherbringt oder direkt dort dem kruczec jedenfalls bitte telegraphische antwort sofort falls erwünscht bin bereit münchen kommen

Czerkawski

D. S. Nr. **769.** (Auflage 1915.)

158
Bibl. Jag.

J·CZERNECKI
KSIĘGARNIA
KRAKÓW·WARSZAWA
KRAKÓW, RYNEK 11. i BRACKA 2.
WARSZAWA, ALEJE JEROZOLIMSKIE 71 a.

Kraków, dnia 19. 11. 1919

Jaśnie Wielmożny Panie Profesorze!

Pragnę rozesłać drukowany prospekt w sprawie: „Prawa cywilnego"

Uprzejmie proszę o łaskawe przeczytanie tego co załączam i ewentualne dodanie tego co ma pisać JWPan Till i Zoll, – oraz proszę o łaskawe dodanie co będą zawierać tomy następne. –

Przepraszam najmocniej, że ośmielam się trudzić Jaśnie Wielmożnego Pana Profesora. –

Pozostaję z wysokiem poważaniem

sługa

J. Czernecki

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. der Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform: Monatstag), 4. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Tag: ... Eingangsnummer: ...

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

reichsratsabgeordneter doktor

ritter von jaworski krakau ÷

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ... auf Ltg. Nr. ...

am ... 191... um ... Uhr ... M. ... Mitt.

durch: ...

s wien 4095-44/42-(18/11-)-1,/15,- n ... 91 ... um ... Uhr ... M. ... Mittag.

ich beehre mich , euer hochwohlgeboren zu ersuchen , am donnerstag den zweiundzwanzigsten nachmittags fuenf uhr zu einer besprechung im ministerium des aeussern erscheinen zu wollen , zu welcher ich alle herren polnischen delegierten eingeladen habe . drahtantwort erbeten := czernin ÷

D. S. Nr. 708. (Auflage 1916.)

18640

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme [illegible] den Namen des Aufgabe[illegible] die Aufgabenummer, 3. die [illegible] entuell in Bruchform, 4. den M[illegible]g und 5. die Stunde und Minute [illegible]fgabe.

Gattung: ——— Eingangsnummer: ———

d = professor jaworski krakau

studenka 14= 1

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr.

am ..../.... 191.... um .... Uhr .... M. .... Mitt.

durch: .....

d bpest 42.+8606 11 28 1/50- n =

... (W ..... Ch .....) aufgegeben am ..../.... 191 .... um .... Uhr .... M. .... Mittag.

[illegible]r glanzend verlaufen = schwarczenberg czerny =

D. S. Nr. **769.** (Auflage 1915.)

Bibl. Jag.

Ekselencyo!

Ufybaczy Wasza Ekselencya, że
ośmielam się pisemnie trudzić
moją sprawą, ale sądziłem
że będę mógł Waszej Ekselencyi
osobiście w poniedziałek przed.
łożyć ma prośbą, tymczasem
wyjazd Waszej Ekselencyi sta..
nął temu na przeszkodzie.
W tym tygodniu wniosłem
do Ministerstwa wyn. i ośw. poda..
nie z prośbą o udzielenie mi
zezwolenia na zdawanie I go
rygorozum w ciągu ostatnich

ostatnich tygodni bieżącego roku szkolnego. Pan dziekan Górski poparł moje podanie, rozchodzi się zatem ażeby Ministerstwo zezwoliło. Otóż bardzo a bardzo proszę Waszą Exelencyę ażeby raczył łaskawie napisać parę słów do Exelencyi Ćwiklińskiego, ażeby moje podanie przychylnie i możliwie prędko zostało załatwione. Jako motyw na poparcie mej prośby wymieniłem, że obawiam się, że z powodu przeciągania się wojny mogę być ponownie wzięty do wojska a tem samem utracić możność zdawania rygorosum do którego obecnie jestem przygotowany. Napisałem umyślnie w podaniu I sze rygorosum nie wymieniając jakie, gdyż nie zda-

cydowałem się jeszcze czy zda-
wać sądowe czy też historyczne
najpierw.
Raz jeszcze proszę bardzo gorąco
Waszą Ekscelencyę o poparcie mej
prośby, jakoteż wybaczenie, że
ośmielam się zajmować Waszej
Ekscelencyi czas mojemi sprawami
Raczy Ekscelencya przyjąć zapew-
nienia mej najgłębszej czci oraz
szacunku z jakimi pozostaję
wdzięczny uczeń

Kazimierz Schwarzenberg Czerny

Kraków. 21. VI. 1917. r.

Kraków, 11. sierpnia 1917. roku

Exelencyo!

Dzisiaj przyszła z Wiednia odpowiedź Ministerstwa, zaliczająca mi moje potrzeby reprobacyjne. Tymczasem zatem natychmiast by Waszej Exelencyi z całego serca podziękować za łaskawe i skuteczne poparcie w Ministerstwie mej sprawy. Do sprawy, mo wiem jak mam Waszej Exelencyi wyrazić mą wdzięczność, bo dzięki tak pomyślnemu obrotowi mej sprawy, nie stracę nie mal roku. Proszę Waszej Exelencyi raz jeszcze przyjąć moje najszczersze podziękowanie jakoteż dla Wielkiego Państwa zapewnienia mej najgłębszej czci i na

sunku z jakim pozostaję

wdzięczny uczeń

Hannicen Schwarzenberg Prawny

Kraków. 14. września. 1917. r.

Exelencyo!

Otrzymałem dzisiaj z listem pani Łagórskiej bilet Waszej Exelencyi do dyr. Schimitzka w sprawie węgla. Pospieszam bezzwłocznie z najuprzejmiejszem doniesieniem, że natychmiast napisałem do dyr. Schimitzka z prośbą o zatwierdzenie dostawy i załączyłem bilet Waszej Exelencyi do niego. Oprócz tego napisałem do jego syna, ponownie, prosząc go ażeby ze swej strony poparł całą sprawę u ojca. Mam nadzieję że jakoś szczęśliwie się uda coś wydostać. Tutaj od paru dni sytuacya o tyle się polepszyła, że wprawdzie można węgiel dostać ale po strasznej cenie 4K50h – 5K za zwykły cetnar, co przy większej ilości oczywiście wyniosłoby sumy. – Z Sierszy jak do dziś nie ma żadnych wiadomości, przypuszczam że w przyszłym tygodniu powinienem otrzymać odpowiedź. Proszę Waszej Exelencyi przyjąć dla Obojga Państwa zapewnienia mej najgłębszej czci oraz szacunku

z jakim pozostaję wdzięczny uczeń

~~Stanisław Schwarzenberg Czern~~

Warszawa 10. X. 1919.

Excelencyo!

Przed paroma dniami, posłałem wszystkie numery „Dzien. urzęd. Min. Roln." z wyjątkiem 1, 2 i 3 które są wyczerpane; ale może uda mi się je choć na parę dni wypożyczyć, by Excelencya mógł co potrzebne wyzyskować. Co się tyczy okólnika, to ponieważ w tych sprawach musimy się porozumiewać z Prezydyum Rady Ministrów, więc nieco się to opóźnia, ale sądzę że niebawem będzie przychylnie załatwiona.

Mam nadzieję, że za parę dni się zobaczymy na co niezmiernie się cieszę, gdyż zawsze dużo jest do opowiadania.

Proszę wybaczyć mi, że nie tak zaraz wszystko pozałatwiałem, ale nie zawsze się to uda „od ręki" coś załatwić.

Więc Pan Estreicher został rektorem! Wyobrażam sobie jak tam N.D. musi się uśmiechać widząc Waszą Excelencyę dziekanem a koło rektorskie w rękach p. Estreichera.

Proszę mu oświadczyć, przy sposobności, że robię usilne starania by prof. T. Estreicher mógł jaknajprędzej powrócić, p. Wróblewski otrzymał polecenie energicznej interwencyi w Berlinie by mu zezwolono na ~~(przyjazd)~~

przejazd przez Niemcy. Byłoby dobrze gdyby p. Estreicher zadepeszował urzędowo do Min. Spr. Zagr. Sekretarjat jeneralny aby poczyniono energiczne kroki w celu ułatwienia przyjazdu prof. T. Estr. a ja już tak przyciszę Austrję lub Niemcy, że zezwolą.

Proszę Waszej Ekscelencji przyjąć zapewnienia mej najgłębszej czci oraz szacunku

z jakimi pozostaję

wdzięczny uczeń

[illegible]

VENEZIA
11-12
30 · X
1919
FERROVIA

Venezia - La Piazzetta di S. Marco
Panorama dell'Isola di S. Giorgio

167

Warszawa, 15. XI. 1919 r.

Exelencyo! Wielce Łaskawy
Panie Dziekanie!

Szczerze żałuję, że nie mogę jak za lat poprzednich, złożyć osobiście w dniu Imienin życzeń Waszej Exelencyi, tak jak bym to gorąco pragnął; proszę zatem na tej drodze przyjąć jaknajszczersze i serdeczne życzenia sił i zdrowia w długie lata. – Moje życzenia nieco się spóźnią ale, co dopiero powróciłem po 3 tygodniowej nieobecności z Włoch. Byłem we Wenecyi i w Rzymie. – Rzym mi się szalenie podobał i wielkie na mnie zrobił wrażenie. Stara-

Tem się też zwiedzić, co tylko się dało w wolnych chwilach od konferencyi i proszonych obiadów oraz kolacyi, których przez tydzień mego pobytu w Rzymie skonsumowałem 14! Wogóle byłem przyjmowany w niesłychanie gościnny sposób przez obu posłów i poselstwa, którzy wzajemnie prześcigali się w czynieniu mi udogodnień, zwiedzania miasta i uprzyjemniania pobytu we „wiecznem mieście".

Wogóle pobyt we Włoszech był pod każdym względem ciekawy i pouczający. Za to podróż, pomimo wszelkich możliwych ułatwień, męcząca: np. z Rzymu do Wiednia przez Tarvis (gdzie jest granica austryacko-włoska) jechałem bez przerwy 48 g. i to bez sleepingu i wozu restauracyjnego!

We Wiedniu, gdzie musiałem się zatrzymać przez 4 dni - nędza, głód, upadek, jednym słowem stan straszny; ciemniutki obiad lub kolacya kosztują 70-80 K, chleb, bułki - to marzenia, to sa-

mo mleko, na śniadanie lub pod-
wieczorek można dostać minimal-
ną szklaneczkę czarnej kawy lub „cze-
kolady" na wodzie w cenie 3'50K – 5K i
do tego miniaturowe ciasteczka po
2 – 3 K. Ludzie, którzy chodzą po ulicach
to zupełnie szarzy ludzie; rumieńców
nie widać. Straszne, przerażające mias-
to. Na Nordbahnhof przychodzi na dobę
3 pociągi. Na przestrzeni Wiedeń – Tarvis
spotkałem jeden mały pociąg cięża-
rowy!
Załączam Waszej Ekscelencyi okólnik M.S.Z.
Nr. 187. (~~Jedy~~) Jego wydanie trwało nieco
długo, ale musieliśmy się porozumiewać
z Prezydyum Rady Ministrów co z powodu
nieobecności pana Wróblewskiego i śmier-
ci jego zastępcy Wonkonowicza trwało
czas jakiś!
Co u Państwa słychać? Jakie wieści od
Iwona i wogóle co on porabia i gdzie
jest? Co porabia pani Zagórska? Wogó-
le o mnie już zdaje się wszyscy w Kra-

kowie zapomnieli; od nikogo nie mo-
gę się żadnych wieści doczekać; a sam
nie mogę na razie przyjechać. Jak
się ma p. Wszeteczka? Strasznie ża-
łowałem, że za pobytu Waszej Ekscelen-
cyi w Warszawie byłem nieobecny; tak
się cieszyłem, że będę się mógł z Wa-
szą Ekscelencyą widzieć.
Tu mrozy i śniegi przerażające. Marz-
nę w niemożliwy sposób; straszny
klimat ma ta nasza ojczyzna. A do
tego nie mam czem w pokoju palić!
Proszę przyjąć zapewnienia mej naj-
głębszej czci i szacunku, oraz ukłony
dla całego domu
wdzięczny

[illegible]

Warszawa, 18.XI.1919

Excelencyo! Łaskawy Panie Dziekanie!

Na uczciwszym liście zapomniałem przez pomyłkę dołączyć okólnik w sprawie książki Pana Dziekana, który dzisiaj przesyłam przepraszając za nieuwagę.

Proszę przyjąć zapewnienia mej najgłębszej czci oraz szacunku z jakimi pozostaję

wdzięczny uczeń

[illegible]

KAZIMIERZ SCHWARZENBERG CZERNY

Studencka 8, I. p.

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Gattung: Eingangsnummer:

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

akcelencya prof wladyslaw

leopold jaworski osacz rynek z listami

dr boleslawa jaworskiego :=

Dienstliche Angaben:

Telegramm

aus

Aufgenommen von ..... auf Ltg. Nr.

am ..... 191.. um ..... Uhr ..... M. ..... Mitt.

durch: .....

krakow 1,-05579-30-20-4,- nzenskr :=

) aufgegeben am 191 um Uhr M. Mittag.

w wielkiem i bolesnem nieszczesciu jakie wasza ekelencye dotknalo

prosze przyjac najszczersze wyrazy glebokiego wspolczucia :=

kazimierz szwarcenberg czerny =

U. S. Nr. 169. (Auflage 1917.)

Die Daten [illegible] gange der mittels Typen[illegible] ausgefertigten Telegra[illegible]n: 1. den Namen des A[illegible], 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.	G[illegible]tung: ... Eingangsnummer:	Die Telegraphenverwaltung übern[illegible] hinsichtlich der ihr zur Beförde[illegible] oder Bestellung übergebenen Tele[illegible] keine wie immer geartete Verantw[illegible]
Dienstliche Angaben:	**Telegramm** aus	Aufgenommen von ...../.... auf Ltg. Nr. ..... am 191 um Uhr . M. Mitt. durch:

. Nr. . . . Taxw., . . . (W . . Ch. . . .) aufgegeben am . 191 um Uhr . M. . . Mittag.

D. S. Nr. 260. (Auflage 1917.)

Wiedeń, d. 12/9 915.

Jaśnie Wielmożny Panie Prezesie!

Tylko słów kilka w sprawie ew. matury syna Jw. Pana Prezesa. Zachodzi trudność, której nie będzie można pokonać. Syn Pański skończy w tym roku dopiero r. 177. Absolutnie więc nie może być maturantem. Zarówno w r. ub. jak w r. b. przyznano prawo składania t. zw. Kriegsmatura tylko tym uczniom gimn., którzy się znajdowali w kl. VIII, a w r. 1914 resp. 1915 kończyli resp. skończyć mieli przynajmniej 187 rok życia i uznani zostali za zdolnych do pełnienia służby wojskowej. Syn Pański mógłby być przypuszczony do Kriegsmatura lub do prawidłowej matury dopiero ~~pan~~ w r. 1916 (ew. w styczniu lub lutym),

jeżeli tymczasem wydane zostaną na korzyść uczniów kl. VIII, urodzonych w r. 1898 analogiczne rozporządzenia, co w r. 1914 rozp. 1915 na korzyść uczn. kl. VIII, urodzonych w r. 1896 ~~[illegible]~~ rozp. 1897. – Radzę, by się Syn Pański zapisał teraz do kl. VIII. – Więcej ustnie. Mam nadzieję, że wkrótce będę mógł się z Szanownym Panem dalej widzieć i rozmówić.

Łączę wyrazy wysokiego poważania i szacunku i zostaję

szczerze oddany

L. Ćwikliński.

DER MINISTER
FÜR KULTUS UND UNTERRICHT

W i e n , am 21. April 1918.

E U R E E X Z E L L E N Z !

Dr. P a r n e s hat mir eine Reihe von Zeitungsartikeln und einen deutschen Brief - an wen derselbe gerichtet war ist nicht ersichtlich - des Herrn Professors Z d z i e c h o w s k i überreicht, aus welchem ich ersehe, daß derselbe nach Krakau zurückzukehren wünscht.

Ich beehre mich E u r e r E x z e l l e n z mitzuteilen, daß im Ministerium für Kultus und Unterricht weder ein Gesuch des Professors Z d z i e c h o w s k i noch ein Antrag der Universität vorliegt, in welchem die Notwendigkeit der Rückkehr und die Tunlichkeit derselben dargetan ist. Ohne derartige Grund-

lage läßt sich aber kein weiterer Schritt im Gegenstande unternehmen.

Empfangen E u r e E x z e l l e n z den Ausdruck meiner ausgezeichneten Hochachtung

Ergebenster

Erzberger

Bibl. Jag